ประเทศไทย
THAILAND

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานใหญ่ อาคารเลอคองคอร์ด
๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๒ (อัตโนมัติ ๘๐ เลขหมาย)
โทรสาร ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๐-๑

ศูนย์บริการข่าวสารการท่องเที่ยว
อาคารเลอคองคอร์ด ชั้น ๑๐
๒๐๒ ถนนรัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐
โทร. ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๒ โทรสาร ๐ ๒๖๙๔ ๑๓๖๑
๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. **จันทร์-ศุกร์**
เว้น วันหยุดนักขัตฤกษ์

อาคารราชดำเนินนอก
๔ ถนนราชดำเนินนอก เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย
กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทร. ๑๖๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๙๗๗๕
๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. **ทุกวัน**

www.tat.or.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) : info1@tat.or.th

ฟังข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรศัพท์
รับข้อมูลท่องเที่ยวทางโทรสาร
๑๖๗๒ (บริการ ๒๔ ชั่วโมง)
นอกพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล กดรหัส (๐๒)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ท่องเที่ยว น่าน

เที่ยวเมืองไทย ไม่ไปไม่รู้

ห้ามจำหน่าย

ปก : *วัดพระบรมธาตุแช่แห้ง*

น่านมีพื้นที่ ๑๑,๔๗๒,๐๗๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๗ ล้านไร่เศษ อาณาเขตทิศเหนือและทิศตะวันออกจดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้จดจังหวัดอุตรดิตถ์ ทิศตะวันตกจดจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย

ความที่เป็นเมืองชายแดนแห่งล้านนาตะวันออกอันอุดมไปด้วยวัฒนธรรมที่หลอมรวมจากเทือกเขาสูงถึงพื้นราบทำให้เสน่ห์ของเมืองน่านยั่งยืนมาจนถึงทุกวันนี้ ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศที่เป็นท้องทะเลแห่งขุนเขา อีกทั้งสายลมหนาวและสายหมอกที่พัดผ่าน ทุ่งข้าวสีเขียวฉ่ำฝน หรือ เหลืองทองพร้อมจะเก็บเกี่ยว ยังทำให้ผู้มาเยือนเก็บความประทับใจกลับไปด้วย ป้อมปราการธรรมชาติที่บดบังเมืองน่านจากคนต่างถิ่นก็คือเทือกเขาผีปันน้ำและหลวงพระบาง

พื้นที่ป่าของเมืองน่านมีประมาณ ๕ ล้านไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ทั้งจังหวัดประมาณ ๗ ล้านไร่ ถือว่ามีความอุดมสมบูรณ์มาก ชาวบ้านเชื่อว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติจึงไม่สามารถฝืนกฎของธรรมชาติได้ พวกเขาจะไม่ตัดไม้ หรือถางป่าทำไร่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่จะดูแลรักษาภูเขาและป่าไม้ด้วยความเคารพ ชาวเขาเผ่าต่างๆ เช่น ขมุ ลัวะ และเมี่ยน เชื่อว่ามีดวงวิญญาณที่รักษาป่า

พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำของจังหวัดน่านมีเพียง ร้อยละ ๑๔ เท่านั้น จะกระจัดกระจายอยู่ตามหุบเขาในอำเภอต่างๆ ชุมชนตามที่ราบลุ่มเหล่านี้จะใช้ระบบการทดน้ำท้องถิ่น ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร ทุกปีเครือข่ายชุมชนที่ใช้ระบบการประปาร่วมกัน โดยเฉพาะ ไทลื้อ ลาวพวน จะร่วมกันจัดงานสักการะดวงวิญญาณที่เฝ้าดูแลรักษาป่า

แม่น้ำที่เป็นเสมือนเส้นเลือดของชาวน่าน คือ แม่น้ำน่าน มีต้นกำเนิดจากดอยขุนน้ำน่าน ตำบลขุนน่าน อำเภอบ่อเกลือ ซึ่งจะไหลขึ้นเหนือไปทางอำเภอทุ่งช้าง ก่อนจะไหลลงใต้ ไปยังอำเภอปัว, ท่าวังผา, เมืองน่าน, เวียงสา หลังจากนั้นจะไหลลงไปยังจังหวัดอื่น คือ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และ พิจิตร จึงไปรวมกับแม่น้ำยมที่อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ และแม่น้ำเจ้าพระยาที่ปากน้ำโพ นครสวรรค์ ร้อยละ ๔๐ ของลำน้ำน่านนั้นหล่อเลี้ยงลำน้ำเจ้าพระยา

ความเกี่ยวดองกันด้วยศรัทธาในพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติที่มีร่วมกันทำให้ชาวน่านมีเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งเรียนรู้ที่จะยู่กับความเปลี่ยนแปลงแต่ยังคงตระหนักถึงความเป็นตัวเองอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประวัติศาสตร์เมืองน่าน

หลักฐานสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่พบในบริเวณจังหวัดน่าน เช่น เครื่องมือหิน กลองสัมฤทธิ์ที่ใช้ประกอบพิธีศพสำหรับชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเครื่องยืนยันว่าดินแดนนี้มีมนุษย์มาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ก่อนสมัยประวัติศาสตร์

ในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๘ ขุนน่านและขุนฟองได้นำผู้คนอพยพจากตอนบนของแม่น้ำโขงมาตั้งถิ่นฐานยังที่ราบลุ่มตอนบนของแม่น้ำน่าน ใกล้กับเทือกเขาดอยภูคา

และในปี พ.ศ. ๑๙๐๒ เจ้าพระยาการเมืองย้ายเมืองไปยังเวียงภูเพียงแช่แห้งฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่านซึ่งไม่ได้ใหญ่กว่าหรืออุดมสมบูรณ์กว่าเมืองปัวแต่ใกล้กับเมืองสุโขทัยมากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๑๙๑๑ เจ้าพระยาผากอง บุตรของเจ้าพระยาการเมืองได้ย้ายเมืองมายังฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่านซึ่งเป็นเมืองน่านในปัจจุบัน ตามศิลาจารึกหลักที่ ๔๕ และ ๔๖ ในปี พ.ศ. ๑๙๓๕ ปู่พระยา (เจ้าพระยาผากอง) และพระราชนัดดา (พระมหาธรรมราชาที่ ๒ แห่งสุโขทัย)ได้ให้คำสาบานที่จะช่วยเหลือกันและกันในยามสงคราม ความสัมพันธ์ระหว่างน่านและสุโขทัยได้ดำเนินมาจนกระทั่งสุโขทัยผนวกเข้ากับอยุธยาในปี พ.ศ. ๑๙๘๑

เมืองน่านมีความสัมพันธ์ติดต่อค้าขายกับนครรัฐเล็กๆ รอบบ้าน เช่น หลวงพระบาง ล้านช้าง และสิบสองปันนา รัฐเหล่านี้มีความร่วมมือทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง ทำการค้าขายกันตามเส้นทางแม่น้ำโขงด้วยคาราวานเกวียน

ก่อนหน้าที่น่านจะถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของล้านนาทั้งสองดินแดนมีความสัมพันธ์กันผ่านการค้าวัวต่าง และเมื่อเชียงใหม่ตกเป็นประเทศราชของพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองแห่งพม่า ในระหว่างปี พ.ศ.๒๐๙๖-๒๑๐๑ เจ้าพระยาพลเทพฤาชัย เจ้าเมืองน่านได้หลบหนีไปยังเมืองหลวงพระบาง และน่านตกอยู่ภายใต้การปกครองของพม่าจนกระทั่งสิ้นกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. ๒๓๑๐

ระหว่างปีพ.ศ. ๒๑๐๑ - ๒๓๑๗ น่านพยายามต่อสู้เพื่ออิสรภาพจากพม่า

หลายครั้ง ในปี พ.ศ. ๒๒๔๖ ถือว่าเป็นช่วงเวลาทุกข์เข็ญ ผู้คนต้องหลบหนีสงครามเข้าป่า บางคนถูกจับเป็นเชลยในพม่า ทั้งเมืองและวัดถูกเผาทำลายลง

ในปี พ.ศ. ๒๓๓๑ เจ้าอัตถวรปัญโญ เจ้าหลวงเมืองน่าน หันมาสวามิภักดิ์กรุงเทพฯ (ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๑) เมื่อ พ.ศ.๒๓๓๓ น่านเริ่มนโยบาย "เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง" มีการอพยพชาวไทลื้อจำนวนมากกลับสู่เมืองน่าน

ในสมัยรัชกาลที่ ๕กรุงเทพฯถูกคุกคามจากลัทธิล่าอาณานิคมของอังกฤษและฝรั่งเศสได้ก่อให้เกิดการปฏิรูปการปกครองหัวเมืองล้านนา เพื่อรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลาง ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๓๕ รัฐบาลกลางกรุงเทพฯได้แต่งตั้งข้าหลวงเข้ามาแทนคณะขุนนางผู้ช่วยเจ้าผู้ครองนครในการบริหารกิจการบ้านเมือง

หลังจากเหตุการณ์ร.ศ.๑๑๒ (พ.ศ.๒๔๓๖) ไทยต้องยอมเสียดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงแก่ฝรั่งเศส เมืองน่านจึงเพิ่มความสำคัญมากขึ้นในฐานะเมืองหน้าด่านติดกับเมืองหลวงพระบางในลาวซึ่งเป็นของฝรั่งเศส ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าเมืองน่านกับกรุงเทพฯดำเนินไปด้วยดี รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯให้แต่งตั้งเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชเป็นพระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชเพื่อตอบแทนคุณงามความดีที่น่านช่วยกรุงเทพฯในสงครามปราบกบฏที่เชียงตุง

นครเมืองน่านกลายเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ในสมัยรัชกาลที่ ๗ หลังจากเจ้ามหาพรหมสุรธาดาเจ้าเมืองน่านองค์สุดท้ายถึงแก่กรรมในปีพ.ศ. ๒๔๗๔ จึงยกเลิกระบบการปกครองโดยเจ้าผู้ครองนครนับแต่นั้นเป็นต้นมา

รู้จักคน รู้จักชุมชน

น่านมีจำนวนประชากร ๕๑๔,๖๘๘ คน ประกอบด้วยหลายชนเผ่าได้แก่

ไทยวน เป็นคนกลุ่มใหญ่ของเมืองน่าน ตั้งบ้านเรือนบนที่ราบลุ่มริมแม่น้ำน่าน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นักวิชาการบางท่านสันนิษฐานว่าเป็นบรรพบุรุษของคนเมืองน่านที่อพยพมาจากล้านช้างฝั่งซ้ายแม่น้ำโขง

ไทลื้อ มีถิ่นฐานเดิมอยู่บริเวณชายแดนพื้นที่รอยต่อระหว่างสิบสองปันนาเชียงตุง ลาว และล้านนา อพยพเข้ามาในประเทศไทยหลายครั้ง ทั้งจากเหตุผลทางการดำรงชีพ การถูกกดขี่จากจีน และพม่า หรือหนีภัยสงครามช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองในจีน บ้างก็อพยพตามสายเครือญาติ และการค้าขายวัฒนธรรมไทลื้อกับไทยวนมีความคล้ายคลึงกันทั้งภาษา ศาสนา การแต่งกาย อาหาร งานหัตถกรรม โดยเฉพาะวิธีการผลิตแบบ "เอ็ดนาเมืองลุ่ม" หรือทำนาดำ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทลื้อคือ ผ้าทอลายน้ำไหลและลายลื้อ โดยใช้เทคนิควิธีที่เรียกว่า "เกา" หรือ "ล้วง"

ลัวะ/ถิ่น เป็นกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานมาดั้งเดิม รวมทั้งที่อพยพมาจากเมืองไชยบุรี สปป.ลาว ส่วนคำว่า "ถิ่น" เป็นชื่อที่ทางการไทยเรียกกลุ่มชนดั้งเดิมกลุ่มนี้ในจังหวัดน่าน ลัวะมักตั้งบ้านเรือนบนพื้นที่สูงระหว่าง ๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ ฟุต จากระดับน้ำทะเลปานกลาง บริเวณลำน้ำสาขาแม่น้ำน่าน เช่น น้ำวาง น้ำว้า และน้ำมาง ดำรงชีพด้วยการปลูกข้าวไร่ และหาของป่า มีฝีมือในการจักสานหญ้าสามเหลี่ยมเป็นภาชนะต่างๆ หลายๆหมู่บ้านยังคงความเชื่อดั้งเดิมที่ผีสัมพันธ์กับธรรมชาติ เช่น ผีป่า ผีน้ำ ผีไร่ และผีบรรพบุรุษ งานพิธีใหญ่ที่สุดในรอบปีได้แก่ พิธี "โสลด" (อ่าน สะโหลด) หรือพิธี "กินดอกแดง" เพื่อเฉลิมฉลองผลผลิต และเพื่อเตรียมต้อนรับฤดูการผลิตใหม่ ปัจจุบันลัวะตั้งถิ่นฐานมากที่สุดในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ รองลงมาคือ ที่อำเภอบ่อเกลือ ปัว ทุ่งช้าง และเชียงกลาง

ขมุ สันนิษฐานว่าตั้งถิ่นฐานอยู่ตามหมู่บ้านชายแดนเมืองน่านและลาวเมื่อประมาณเกือบ ๒๐๐ ปีก่อน สันนิษฐานว่าในปี พ.ศ.๒๓๗๓ ขมุถูกกวาดต้อนเพื่อเป็นกำลังในการสร้างกำแพงเมืองเก่าน่าน เจมส์ เอฟ แม็คคาธีร์ได้สำรวจเพื่อทำแผนที่ทางภาคเหนือช่วงปี พ.ศ.๒๔๓๓-๒๔๓๖ กล่าวถึงขมุตามชายแดนเมืองน่านว่ามี ๒ กลุ่ม คือ ขมุ (ลาว เรียกว่า ข่า) หรือ "ข่าลาว" อยู่ใต้อำนาจหลวงพระบางและขมุที่อยู่ใต้อำนาจของน่าน เรียก "ข่าแคว้น"ชาวขมุได้ชื่อว่ามีฝีมือในการตีเหล็กเพื่อเป็นเครื่องมือ เช่น มีด ดาบ จอบ เสียม

ม้ง (แม้ว) ตำนานของชนเผ่ากล่าวว่า อพยพมาจากที่ราบสูงทิเบต ไซบีเรียและมองโกเลียสู่ประเทศจีน ลาว และไทย เชื่อว่าม้งอพยพมาเมืองน่านราว พ.ศ. ๒๔๓๓-๒๔๔๒ มีความสามารถในด้านการค้า เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ลิ้นจี่ ลำไย และทำเครื่องเงิน ชาวม้งมีความเชื่อว่าโลหะเงินเป็นสัญลักษณ์ของความมั่งคั่ง และมงคลแก่ชีวิต

เย้า (เมี่ยน) ถิ่นเดิมอยู่แถบมณฑลยูนนาน ฮุนหน่ำ กวางสี กวางเจา และทางตะวันออกของประเทศจีน ตั้งบ้านเรือนอยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลกว่า ๑,๐๐๐ เมตร วัฒนธรรมของเมี่ยนจึงได้รับอิทธิพลจากจีน เช่น ภาษา การสืบ

สกุลทางฝ่ายสามี การใช้แซ่ ประเพณีปีใหม่ (ตรงกับเทศกาลตรุษจีน) สาวเมี่ยนมีฝีมือในการปักผ้า ปัจจุบันมีเมี่ยนอยู่มากที่สุดที่อำเภอเมือง

มลาบรี (ผีตองเหลือง)สันนิษฐานว่าเป็นเผ่าผสมชนชาติละว้าที่หนีร่นกลุ่มชนไทไปอยู่ตามป่าเขา ในแขวงไชยบุรี สปป.ลาว เมื่อประมาณ ๘๐๐ กว่าปีมาแล้ว เดิมดำรงชีพด้วยการเก็บของป่าล่าสัตว์ไม่ตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง สร้างเพียงเพิงมุงใบตองและจะย้ายถิ่นเมื่อใบตองเริ่มแห้งคือเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ปัจจุบันมลาบรีตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอเวียงสา วัฒนธรรมถูกกลืนกลายไปหมดแล้ว

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๒ มาจนถึงจังหวัดนครสวรรค์ จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๑๗ มาจนถึงจังหวัดพิษณุโลก และใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๑ โดยจะผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอเด่นชัย (จังหวัดแพร่) จากเด่นชัยใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ ผ่านจังหวัดแพร่ไปจนถึงตัวจังหวัดน่าน รวมระยะทางประมาณ ๖๖๘ กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง สถานีขนส่งสายเหนือ ถนนกำแพงเพชร ๒ (หมอชิต ๒) มีรถโดยสารประจำทางทั้งรถโดยสารธรรมดา และรถโดยสารปรับอากาศไปจังหวัดน่านทุกวัน ติดต่อ บริษัท ขนส่ง จำกัด โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๕๒-๖๖ website : www.traco.motc.go.th และมีบริษัทเอกชนหลายแห่งที่บริการเดินรถไปจังหวัดน่าน ติดต่อ แพร่ทัวร์ โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๒๓๖๙, ๐ ๒๒๔๕ ๑๖๙๗ และ ๐ ๒๙๓๖ ๓๗๒๐ สมบัติทัวร์ โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๒๔๙๕-๖ และ ๐ ๕๔๗๑ ๐๑๒๒ เชิดชัยทัวร์ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๓๖๒, ๐ ๒๙๓๖ ๐๑๙๙

รถไฟ จากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ(หัวลำโพง) ไปลงที่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ แล้วจึงต่อรถโดยสารประจำทางมาที่จังหวัดน่าน ระยะทาง ๑๔๒ กิโลเมตร รายละเอียดติดต่อหน่วยบริการเดินทาง การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๗๐๑๐, ๐ ๒๒๒๓ ๗๐๒๐, ๑๖๙๐ website: srt.motc.go.th

เครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีเที่ยวบินไป-กลับ ระหว่างกรุงเทพฯ-น่าน สอบถามที่โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๐๐๖๐, ๐ ๒๖๒๘ ๒๐๐๐ หรือ ๑๕๖๖ และที่จังหวัดน่าน โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๓๗๗

ระยะทางจากตัวเมืองไปยังอำเภอและกิ่งอำเภอต่างๆ

อำเภอเวียงสา	๒๕	กิโลเมตร
อำเภอสันติสุข	๓๓	กิโลเมตร
อำเภอแม่จริม	๓๙	กิโลเมตร
อำเภอท่าวังผา	๔๒	กิโลเมตร
อำเภอบ้านหลวง	๔๕	กิโลเมตร
อำเภอนาน้อย	๖๐	กิโลเมตร
อำเภอปัว	๖๐	กิโลเมตร
อำเภอสองแคว	๗๗	กิโลเมตร
อำเภอเชียงกลาง	๗๘	กิโลเมตร
อำเภอนาหมื่น	๘๐	กิโลเมตร
อำเภอนาหมื่น	๘๐	กิโลเมตร
อำเภอทุ่งช้าง	๙๓	กิโลเมตร
อำเภอบ่อเกลือ	๑๐๘	กิโลเมตร
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	๑๓๕	กิโลเมตร

สถานที่น่าสนใจ

อำเภอเมือง

เมืองน่านในอดีตเป็นนครรัฐขนาดเล็กริมแม่น้ำน่านในความเป็นเมืองเล็กงดงามด้วยสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา ยังสะท้อนให้เห็นการผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ทั้งด้านการเมือง การปกครอง ศาสนา รวมทั้งวิทยาการด้านต่างๆ กับกรุงสุโขทัยล้านนา พุกาม และล้านช้าง โดยยังคงเอกลักษณ์ของความเป็นพื้นถิ่นน่านไว้ได้อย่างสง่างาม

วิถีชีวิตของคนเมืองน่านยังดำเนินอยู่บนครรลองของพระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากงานบุญประเพณีรวมทั้งพิธีกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นตลอดปี ในตัวเมืองน่านไม่มีอาคารสูง ไม่มีแหล่งอบายมุขหรือย่านธุรกิจที่อึกทึกจอแจเช่นจังหวัดอื่น

วัดพญาวัด ตั้งอยู่ที่บ้านพญาวัด ตำบลดู่ใต้ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ ก่อนข้ามสะพานเข้าเมืองน่าน มีทางแยกซ้ายมือเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๐๒๕ เข้าไปประมาณ ๓๐๐ เมตร

แต่เดิมบริเวณที่ตั้งวัดเป็นเขตศูนย์กลางเมืองน่านในสมัยที่ย้ายเมืองจากพระบรมธาตุแช่แห้งมาตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน สถูปเจดีย์สร้างด้วยศิลาแลงในสมัยพระนางจามเทวี มีลักษณะคล้ายเจดีย์กู่กุด จังหวัดลำพูน เป็นทรงซุ้มสี่เหลี่ยมซ้อนกัน ๕ ชั้น แต่ละชั้นประดิษฐานพระพุทธรูปยืนซึ่งได้รับอิทธิพลจากศิลปะสุโขทัยดังพบที่สถูปเจดีย์วัดมหาธาตุจังหวัดสุโขทัย ยอดซุ้มก่ออิฐวงโค้งเป็นรูปแบบการก่อสร้างสมัยพระเจ้าติโลกราชแห่งนครเชียงใหม่แสดงให้เห็นว่ามีการบูรณะในสมัยนั้น ซึ่งเป็นสมัยที่อิทธิพลของศิลปะเชียงใหม่ได้เข้ามาแทนที่ศิลปะสุโขทัยแล้ว

ในพระอุโบสถประดิษฐาน "พระเจ้าฝนแสนห่า" ซึ่งชาวเมืองน่านเคยนำมาแห่ขอฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล นอกจากนั้นยังมีธรรมาสน์แกะสลัก ฝีมือช่างพื้นเมืองน่านที่เก่าที่สุดเท่าที่เคยพบ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยเจ้าอัตถวรปัญโญ ราวครึ่งแรกของพุทธศตวรรษที่ ๒๔

วัดพระธาตุเขาน้อย องค์พระธาตุตั้งอยู่บนยอดดอยเขาน้อย ซึ่งอยู่ด้านตะวันตกของตัวเมืองน่าน อยู่ในเส้นทางเดียวกันกับวัดพญาวัด ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๒

สร้างในสมัยเจ้าปู่แข็ง เมื่อปี พ.ศ.๒๐๓๐ องค์พระธาตุเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูนทั้งองค์ เป็นศิลปะพม่าผสมล้านนา ภายในบรรจุพระเกศาธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยพระเจ้าสุริยพงศ์ผริตเดชฯ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๙-๒๔๕๔ โดยช่างชาวพม่า และวิหารสร้างในสมัยนี้เช่นกัน

จากวัดพระธาตุเขาน้อยสามารถมองเห็นทิวทัศน์โดยรอบของตัวเมืองน่าน ปัจจุบันบริเวณลานชมทิวทัศน์ประดิษฐานพระพุทธมหาอุดมมงคลนันทบุรีศรีน่านซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางประทานพร บนฐานดอกบัวสูง ๙ เมตร บนยอดพระเกศาทำจากทองคำหนัก ๒๗ บาท สร้างขึ้นเนื่องในมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ฯ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน อยู่ที่ถนนผากอง ตรงข้ามกับวัดพระธาตุช้างค้ำ ใกล้กับวัดภูมินทร์ เป็นอาคารแบบยุโรปซึ่งเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๕ ผสมผสานกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเมืองน่าน เดิมเป็น "หอคำ" ซึ่งเป็นที่ประทับและที่ว่าราชการของพระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชฯ เจ้าผู้ครองนครน่านสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดแห่งแรกของจังหวัดน่าน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อาคารแห่งนี้ได้รับการปรับปรุงอีกครั้งให้เป็นสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน

ลักษณะการจัดพิพิธภัณฑ์ที่นี่จะใช้แสงธรรมชาติเข้าช่วย ตัวอาคารโปร่งมีหน้าต่างโดยรอบ ผู้มาเที่ยวจะรู้สึกเหมือนเดินอยู่ในบ้านมากกว่าพิพิธภัณฑ์ ทำให้เพลิดเพลินในการเดินชมสิ่งของที่จัดแสดง พิพิธภัณฑ์นี้จึงมีผู้มาแวะชมตลอดทั้งคนท้องถิ่นและคนต่างถิ่น

ภายในพิพิธภัณฑ์แบ่งเป็น ๒ ชั้น ชั้นล่างจัดแสดงชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าต่างๆในจังหวัดน่าน รวมทั้งเทศกาลงานประเพณีที่สำคัญของจังหวัด เช่นการสืบชะตา การแข่งเรือ ส่วนชั้นบนจัดแสดงโบราณวัตถุสมัยต่างๆ ที่พบในจังหวัดน่าน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงยุคเจ้าผู้ครองนครน่าน ชิ้นที่สำคัญ ได้แก่ *งาช้างดำ* วัตถุมงคลคู่บ้านคู่เมืองน่าน เป็นงาช้างข้างซ้าย ยาว ๙๔ เซนติเมตร วัดโดยรอบส่วนที่ใหญ่สุดได้ ๔๗ เซนติเมตร มีน้ำหนัก ๑๘ กิโลกรัม ได้มาในสมัยพระยาการเมืองเจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ ๕ *เครื่องปั้นดินเผาเคลือบ* อายุราวพุทธศตวรรษที่ ๒๑ จากเตาเผาบ่อสวก ตำบลสวก อำเภอเมือง น่าน *พระพุทธรูปปางมารวิชัย* ศิลปะล้านนา อิทธิพลศิลปะพม่า พุทธศตวรรษที่ ๒๕ *พานพระศรีเครื่องเงินลงยา* ซึ่งเป็นเครื่องประกอบอิสริยยศของเจ้าผู้ครองนครน่านองค์สุดท้าย

พิพิธภัณฑ์เปิดทุกวัน ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ น. ค่าเข้าชม ชาวไทย ๑๐ บาท ชาวต่างประเทศ ๓๐ บาท รายละเอียดติดต่อ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๕๖๑

วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร ตั้งอยู่ที่ ถนนสุริยพงษ์ ตรงข้ามสำนักงานเทศบาลเมืองน่าน เดิมเรียก "วัดหลวง" หรือ "วัดหลวงกลางเวียง" สร้างขึ้นในสมัยเจ้าปู่แข็ง พ.ศ. ๑๙๔๙ เป็นวัดหลวงในเขตนครน่าน สำหรับเจ้าผู้ครองนครใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีสำคัญทางพุทธศาสนาและพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาตามศิลาจารึกหลักที่ ๗๔ ซึ่งถูกค้นพบภายในวัดกล่าวว่า พญาพลเทพฤๅชัย เจ้าเมืองน่านได้ปฏิสังขรณ์บูรณะวิหารหลวงเมื่อ พ.ศ. ๒๐๙๑

ลักษณะสถาปัตยกรรมของวัดพระธาตุช้างค้ำนี้สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของศิลปะสุโขทัย อาทิ เจดีย์ทรงลังกา (ทรงระฆัง) รอบฐานองค์พระเจดีย์ก่ออิฐถือปูนและปั้นเป็นรูปช้างครึ่งตัว ด้านละ ๕ เชือก และที่มุมทั้งสี่อีก ๔ เชือก

ดูคล้ายจะเอาหลังหนุน หรือ "ค้ำ" องค์เจดีย์ไว้ ลักษณะคล้ายวัดช้างล้อม จังหวัดสุโขทัย และภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดยืนปางประทานอภัย อายุราวครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่ ๑๙ ตรงกับสมัยสุโขทัยตอนปลาย มีลักษณะคล้ายพระพุทธรูปปางประทานอภัยที่วัดราชธานี จังหวัดสุโขทัย พระประธานเป็นปูนปั้นขนาดใหญ่ศิลปะเชียงแสน ฝีมือสกุลช่างน่านที่มีพุทธลักษณะงดงามยิ่งของเมืองน่าน

วัดภูมินทร์ เป็นวัดหลวง ตั้งอยู่ในเขตพระนครดังปรากฏชื่อตำบลในเวียงในปัจจุบัน อยู่ใกล้กับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดน่าน ตามพงศาวดารของเมืองน่าน พระเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์เจ้าผู้ครองนครน่านได้สร้างวัดภูมินทร์ขึ้นหลังจากที่ครองนครน่านได้ ๖ ปี เมื่อ พ.ศ.๒๑๓๙ มีปรากฏในคัมภีร์เมืองเหนือว่าเดิมชื่อ"วัดพรหมมินทร์"แต่ตอนหลังชื่อวัดได้เพี้ยนไปจากเดิมเป็นวัดภูมินทร์

จุดเด่นของวัดนี้คือเป็นวัดที่สร้างทรงจตุรมุขหนึ่งเดียวในประเทศไทยที่ดูคล้ายตั้งอยู่บนหลังพญานาค ๒ ตัว อาคารนี้เป็นทั้งพระอุโบสถ พระวิหารและพระเจดีย์ประธาน โดยใช้อาคารในแนวตะวันออก-ตะวันตกเป็นพระวิหารและอาคารแนวเหนือ-ใต้ เป็นพระอุโบสถ รัฐบาลไทยเคยพิมพ์รูปวัดภูมินทร์ในธนบัตรใบละ ๑ บาท ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ และเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ ได้จำลองพระวิหารหลังนี้ไว้ด้วย

สามร้อยปีต่อมา วัดภูมินทร์ได้รับการบูรณะครั้งใหญ่สมัยเจ้าอนันตวรฤทธิเดช เมื่อ พ.ศ.๒๔๑๐ (ปลายสมัยรัชกาลที่ ๔) ใช้เวลาซ่อมนานถึง ๗ ปี จิตรกรรมฝาผนังในวิหารหลวงก็เขียนขึ้นในช่วงนี้ ภาพจิตรกรรมหรือ "ฮูบแต้ม" ในวัดภูมินทร์เป็นชาดกในพุทธศาสนาแต่ถ้าพิจารณารายละเอียดของวิถีชีวิตของคนเมืองในสมัยนั้น มีภาพที่น่าสนใจอยู่หลายภาพเช่น *ภาพธรรมเนียมการอยู่ข่วง* ของชาวไทลื้อ พ่อแม่ จะอนุญาตให้หนุ่มสาวพบปะกันที่ชานบ้านในเวลาค่ำ ขณะหญิงสาวกำลังปั่นฝ้าย หรือ "อยู่ข่วง" หากสาวเจ้าตกลงปลงใจด้วยก็จะจัดพิธีแต่งงาน หรือที่เรียกว่า "เอาคำ ไปปองกั๋น" หรือเป็นทองแผ่นเดียวกัน *การค้าขายแลกเปลี่ยนในชุมชน* ภาพชาวพื้นเมือง ซึ่งอาจเป็นชาวเขา "เปียะ" ของป่าบนศีรษะ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนกับคนเมือง *ภาพปู่ม่าน ย่าม่าน* ภาพนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นภาพที่งามเป็นเยี่ยมของวัดภูมินทร์ มีการใช้สีแดง ฟ้าดำ น้ำตาลเข้มเป็นปื้นใหญ่ๆ คล้ายภาพสมัยใหม่ *ชีวิตความเป็นอยู่ของคนเมืองน่าน* หญิงสาวกำลังทอผ้าด้วยกี่พื้นเมือง นอกชานมีเรือนเล็กๆ ตั้งหม้อน้ำดินเผาที่เรียกว่า "ร้านน้ำ" ส่วนชายหนุ่มไว้ผมทรงหลักแจวหรือทรงมหาดไทย แสดงให้เห็นอิทธิพลตะวันตกที่เข้ามาผสมผสานในวิถีพื้นเมืองน่าน *ภาพชาวต่างประเทศ* ที่เข้ามาเมืองน่านช่วงรัชกาลที่ ๕ ทรงผม และเครื่องแต่งกายของผู้หญิงเป็นรูปแบบเดียวกับที่กำลังเป็นที่นิยมในยุโรปขณะนั้น

วัดมิ่งเมือง ตั้งอยู่ที่ถนนสุริยพงศ์ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๐ ลักษณะเด่น คือ ลายปูนปั้นที่ผนังด้านนอกของพระอุโบสถ เป็นฝีมือตระกูลช่างเชียงแสน มีความวิจิตรงดงามมาก ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังแสดงให้เห็นวิถีชีวิตของชาวเมืองน่าน ฝีมือช่างท้องถิ่นยุคปัจจุบัน และในบริเวณวัดยังเป็นที่ประดิษฐาน เสาหลักเมือง ซึ่งอยู่ในศาลาจตุรมุขด้านหน้าพระอุโบสถ เสาหลักเมืองสูงประมาณ ๓ เมตร ฐานประดับด้วยไม้แกะลวดลายลงรักปิดทอง ยอดเสาแกะสลักเป็นรูปพรหมพักตร์มีชื่อ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

วัดสวนตาล อยู่ที่ถนนมหายศ สร้างขึ้นโดยพระนางปทุมวดี เมื่อ พ.ศ.๑๙๗๐ เจดีย์มีสัณฐานงดงาม ชั้นล่างมีซุ้มประตูทั้งสี่ทิศ จากภาพถ่ายในหอจดหมายเหตุแห่งชาติ รูปเจดีย์วัดสวนตาลก่อนการบูรณะในสมัยพระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชฯ (ตรงกับรัชกาลที่ ๕) เป็นเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมองค์พระเจดีย์เป็นทรงดอกบัวตูมหรือทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ สะท้อนให้เห็นอิทธิพลศิลปะสมัยสุโขทัย

ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปที่สำคัญคือ พระเจ้าทองทิพย์ ซึ่งพระเจ้าติโลกราชแห่งนครเชียงใหม่ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ.๑๙๙๒ เป็นพระพุทธรูปทองสำริดองค์ใหญ่ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๑๐ ฟุต สูง ๑๔ ฟุต ๔ นิ้ว มีงานนมัสการและสรงน้ำเป็นประจำทุกปี ในช่วงเทศกาลสงกรานต์และมีการเฉลิมฉลองทั้งกลางวันและกลางคืน

วัดพระบรมธาตุแช่แห้ง เป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์ตั้งอยู่บนเนินทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน บริเวณที่เป็นศูนย์กลางเมืองน่านเดิม หลังจากที่ย้ายมาจากเมืองปัว วัดพระบรมธาตุแช่แห้งสร้างในสมัยเจ้าพระยาการเมือง (เจ้าผู้ครองนครน่านระหว่าง พ.ศ.๑๘๖๙-๑๙๐๒) เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระมหาชินธาตุเจ้า ๗ พระองค์ พระพิมพ์เงินและพระพิมพ์ทอง ที่ได้รับพระราชทานจากพระมหาธรรมราชาลิไท เมื่อครั้งที่เจ้าพระยาการเมืองเสด็จไปช่วยสร้างวัดหลวงอภัย (วัดป่ามะม่วง จังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน) ในปีพ.ศ. ๑๘๙๗

องค์พระธาตุเป็นเจดีย์ทรงระฆัง รูปแบบของพระธาตุแช่แห้งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากเจดีย์พระธาตุหริภุญไชย โดยรอบองค์บุด้วยทองจังโก (ทองดอกบวบ ทองเหลืองผสมทองแดง) ทางขึ้นสู่องค์พระธาตุเป็นตัวพญานาคหน้าบันเหนือประตูทางเข้าพระวิหารเป็นปูนปั้นลายนาคเกี้ยว ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของศิลปกรรมเมืองน่าน

พระบรมธาตุแช่แห้งเป็นพระธาตุประจำปีกระต่าย ชาวล้านนาเชื่อว่า หากได้เดินทางไป "ชุธาตุ" หรือนมัสการพระธาตุประจำปีเกิดจะได้รับอานิสงส์อย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมวัดพระธาตุแช่แห้งได้ทุกวัน ระหว่างเวลา ๐๖.๐๐-๑๘.๐๐ น.

การเดินทาง วัดพระบรมธาตุแช่แห้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงตึ๊ด จากตัวเมืองข้ามสะพานแม่น้ำน่าน ไปตามเส้นทางสายน่าน-แม่จริม หรือทางหลวงหมายเลข ๑๑๖๘ ประมาณ ๓ กิโลเมตร

แหล่งเตาเผาและเครื่องเคลือบบ้านบ่อสวก บริเวณบ้านบ่อสวกนี้ในอดีตเคยเป็นแหล่งผลิตเครื่องเคลือบภาชนะดินเผาที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองน่าน มีรูปแบบและกรรมวิธีการผลิตเครื่องเคลือบภาชนะดินเผาเป็นลักษณะเฉพาะของตัวเอง คาดว่าเครื่องเคลือบภาชนะดินเผาจากบ้านบ่อสวกคงจะเคยได้รับความนิยมอย่างสูง เพราะได้ขุดพบตามแหล่งฝังศพของคนในสมัยก่อน โดยเฉพาะแถบเทือกเขาในเขตอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ต่อเนื่องไปจนถึงจังหวัดตาก และกำแพงเพชร

สันนิษฐานว่าการผลิตเครื่องเคลือบที่บ้านบ่อสวกเริ่มขึ้นและพัฒนาในสมัยเจ้าพระยาพลเทพฤาชัย (พ.ศ.๒๐๗๑-๒๑๐๒) ซึ่งเป็นยุคสมัยแห่งความรุ่งเรืองของเมืองน่าน วิทยาการเตาเผาและเครื่องเคลือบเมืองน่านได้รับจากล้านนา เช่น จากกลุ่มสันกำแพง กลุ่มกาหลง ซึ่งเป็นกลุ่มเตาใกล้นครเชียงใหม่

เตาเผาแห่งนี้ได้รับการสำรวจและศึกษาเบื้องต้น โดยกองโบราณคดีกรมศิลปากร มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นแหล่งโบราณคดีชุมชนอยู่ที่บ้านบ่อสวกพัฒนา หมู่ ๑๐ ตำบลบ่อสวก ห่างจากตัวเมือง ๑๗ กิโลเมตร แหล่งที่มีการค้นพบเตาเผาเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ตั้งอยู่ในเขตบ้านพักของ จ.ส.ต.มนัส และคุณสุนัน ติคำ บริเวณที่พบเตาอยู่ริมแม่น้ำ ลักษณะของเตาจะหันหน้าเข้าหาแม่น้ำเพื่อสะดวกในการขนส่ง ภายในเป็นโพรงใหญ่เพื่อให้คนเข้าไปข้างในได้ เตาจะมีความลาดเอียงและมีปล่องระบายอากาศอยู่ด้านบน เตาโบราณจำนวน ๒ เตาได้รับการบูรณะ และก่อสร้างอาคารถาวรคลุม ส่วนบริเวณใต้ถุนบ้านจ่ามนัสจัดเป็นนิทรรศการและจัดแสดงโบราณวัตถุจากแหล่งเตาเผา

การขุดค้นศึกษาแหล่งเตาเมืองน่านบ้านบ่อสวก ถือเป็นการเปิดมิติใหม่ในการทำงานวิจัยทาง "โบราณคดีชุมชน" โดยการร่วมมือระหว่างชาวบ้าน องค์กรเอกชน ส่วนราชการในท้องถิ่น และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความงอกงามทางความรู้และความเข้มแข็งของชุมชนไปพร้อมกัน

ในอนาคตจะมีการจัดตั้งกองทุนโบราณคดีชุมชนบ้านบ่อสวก และนำเงินจากกองทุนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เช่น การฟื้นฟูอาชีพเครื่องปั้นดินเผา การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์หมู่บ้าน การอบรมมัคคุเทศก์ชุมชน

วนอุทยานถ้ำผาตูบ อยู่ที่ตำบลผาสิงห์ ห่างจากตัวจังหวัด ๑๒ กิโลเมตร บนเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ น่าน-ปัว-ทุ่งช้าง ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๙-๑๐ สามารถเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล

เส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีพรรณไม้ที่ควรศึกษาและหาดูได้ยากเช่นต้นจันทร์ผาและเอื้องผึ้งซึ่งจะผลิดอกประมาณช่วงปลายฝน ทางเดินศึกษาธรรมชาติมีอยู่หลายเส้นทางด้วยกัน คือ จะเริ่มจากเส้นทางเดินเท้าถึงถ้ำบ่อน้ำทิพย์ เส้นทางจากหน้าที่ทำการฯถึงจุดชมวิว และเส้นทางเดินรอบที่ทำการ

สถานที่น่าสนใจในวนอุทยานถ้ำผาตูบ

ถ้ำพระ เป็นถ้ำใหญ่ ลานพื้นกว้าง เนื้อที่ราว ๕๐ ตารางวา มีปล่องเพดานด้านหนึ่งซึ่งปล่อยให้ลมพัดเข้ามา และให้แสงสว่าง มีหินงอกหินย้อยงดงาม ห่างจากที่ทำการประมาณ ๒๐๐ เมตร

ถ้ำบ่อน้ำทิพย์ ภายในถ้ำเป็นห้องโถงกว้างประมาณ ๓๐ ตารางวา มีปล่องเพดานให้แสงสว่างรอดเข้ามาได้ มีหินย้อยรอบผนังถ้ำด้านหนึ่ง มีซอกเว้าลึกเป็นโพรงมีแอ่งน้ำรูปไข่ป้อม มีน้ำขังตลอดปี ยึดถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นสัญลักษณ์ของถ้ำนี้

ทางขึ้นถ้ำบ่อน้ำทิพย์ต้องปีนตามหน้าผาหินตลอด อยู่ห่างจากที่ทำการประมาณ ๑,๒๐๐ เมตร ช่วงหน้าฝนมีน้ำในถ้ำ จะเข้าไม่ได้

ถ้ำขอน เป็นถ้ำที่มีรูปลักษณะยาวคล้ายกับท่อนซุง ด้านในมีหินงอกหินย้อยงดงามและด้านหน้าบริเวณปากทางขึ้นถ้ำมีหน้าผาเหมาะสำหรับพักผ่อน

และมองเห็นทิวทัศน์บริเวณหนองน่าน

ถ้ำเจดีย์แก้ว เป็นถ้ำขนาดเล็ก ด้านหน้าของถ้ำจะมีหินรูปร่างคล้ายเจดีย์ตั้งอยู่

จุดชมวิว ตั้งอยู่บนป่าซางติดกับเขาบ่อน้ำทิพย์ ทางด้านทิศใต้สามารถมองเห็นทิวทัศน์รอบๆและสามารถมองเห็นอำเภอเมืองน่านได้ถนัด อยู่ห่างจากที่ทำการวนอุทยานฯประมาณ ๑ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินไป-กลับประมาณ ๒ ชั่วโมง

กิจกรรม ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๕ (เหนือ) ราษฎรชาวบ้านผาตูบจะมีการจัดงานประเพณีปิดทองพระเขาถ้ำพระเรียกงานนี้ว่า "งานถ้ำผาตูบ" ตอนเช้าจะมีการทำบุญตักบาตร กลางวันจะมีดนตรีและการแสดงของนักเรียนโรงเรียนบ้านผาตูบ มีการจัดงานขึ้นที่ถ้ำผาตูบเป็นประจำทุกปี

การเดินทาง จากกรุงเทพฯถึงจังหวัดแพร่ มาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ ไปจนถึงอำเภอเมืองน่าน ระยะทาง ๑๑๕ กิโลเมตร จากจังหวัดน่าน ออกไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร จะมีทางแยกเข้าไปในเขตวนอุทยานถ้ำผาตูบประมาณ ๒๐๐ เมตร สำหรับผู้ที่ไม่ได้เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวสามารถโดยสารรถประจำทางสาย น่าน-ปัว หรือ น่าน-ทุ่งช้างซึ่งจะผ่านวนอุทยานถ้ำผาตูบ

อำเภอนาน้อย

อุทยานแห่งชาติศรีน่าน มีพื้นที่ประมาณ ๕๘๓,๗๕๐ ไร่ หรือ ๙๓๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอต่างๆในจังหวัดน่าน ได้แก่ เวียงสา นาน้อย และนาหมื่น เทือกเขาสลับซับซ้อนที่วางตัวในแนวเหนือ-ใต้ ขนานกันทั้งทางทิศตะวันตกและตะวันออกแบ่งพื้นที่ออกเป็นฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก สองฝั่งแม่น้ำเป็นป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง ในเขตเทือกเขาประกอบด้วยป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าสนเขา มีรายงานว่าพบนกยูงในเขตอุทยานฯแห่งนี้ด้วย

ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีน่านพบสัตว์ป่าหายากอยู่หลายชนิด เช่นนกยูงซึ่งมีอยู่หลายฝูง เสือดาว เสือดำ หมี กวาง หมาป่า และหมาใน มีสัตว์ป่าหลายชนิดที่สำคัญ คือ ช้างป่า, วัวแดง, และกระทิง ซึ่งจะอพยพไปมาระหว่างเขตติดต่อไทย-ลาว

สถานที่น่าสนใจในอุทยาน ได้แก่

ผาชู้ บริเวณเชิงผาชู้เป็นที่ตั้งที่ทำการอุทยานฯในช่วงฤดูหนาวจะสามารถมองเห็นทะเลหมอกได้จากยอดผาชู้ และเมื่อหมอกจางจะมองเห็นลำน้ำน่านทอดตัวคดเคี้ยวอยู่ที่ปลายผืนป่า หากจะขึ้นไปชมต้องแต่เช้ามืดก่อนพระอาทิตย์ขึ้นระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร ช่วงใกล้ขึ้นถึงยอดจะเป็นหินแหลมคม จึงต้องเตรียมรองเท้าผ้าใบที่ใส่กระชับไปด้วยเพื่อความสะดวกในการปีนป่าย ใช้เวลาในการเดินประมาณ ๑ ชั่วโมง ผู้ที่ประสงค์จะเดินขึ้นยอดผาชู้ต้องติดต่อเจ้าหน้าที่นำทางที่อุทยานฯ

ตามตำนานที่เล่ากันมาเกี่ยวกับผาชู้กล่าวว่าเจ้าเอื้องผึ้งซึ่งเป็นคู่รักกับเจ้าจันทน์ผา จำใจต้องแต่งงานกับเจ้าจ่วง เจ้าเอื้องผึ้งเสียใจที่ไม่ได้แต่งงานกับคนที่ตัวเองรักจึงตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการกระโดดจากหน้าผา เจ้าจันทน์ผาตามมาพบว่าเจ้าเอื้องผึ้งได้กระโดดหน้าผาไปแล้วจึงกระโดดหน้าผาฆ่าตัวตายตามคนรักตกไปอยู่ใกล้กัน และเจ้าจ่วงได้เห็นหญิงที่ตนรักกระโดดหน้าผาไปจึงรู้สึกเสียใจและตัดสินใจกระโดดหน้าผาตามลงไปด้วยแต่กระเด็นห่างออกไปด้วยความรักแท้ระหว่างเจ้าเอื้องผึ้งและเจ้าจันท์ผา ในชาติต่อมาเจ้าเอื้องผึ้งจึงเกิดเป็นดอกกล้วยไม้เกาะอยู่ใต้ต้นจันทน์ผา และเจ้าจ่วงก็เกิดเป็นต้นสน ณ จุดที่ตกไปนั้นเอง ("จ่วง" เป็นภาษาเหนือแปลว่าต้นสน "เอื้องผึ้ง" แปลว่ากล้วยไม้) หน้าผาแห่งนี้จึงได้ชื่อว่า "ผาชู้" นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

เสาดินนาน้อย (ฮ่อมจ๊อม) และคอกเสือ อยู่ที่ตำบลเชียงของ ห่างจากตัวเมืองน่าน ๖๐ กิโลเมตร จากอำเภอนาน้อยมีทางแยกไปตามเส้นทางหมายเลข ๑๐๘๓ ประมาณ ๖ กิโลเมตร เป็นเสาดินที่มีลักษณะแปลกตาคล้าย "แพะเมืองผี" ที่จังหวัดแพร่ จากหลักฐานทางธรณีวิทยา พบว่าเสาดินนาน้อยเกิดจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกในยุคเทอร์เชียรีตอนปลาย (late tertian) ประกอบกับการกัดเซาะของน้ำและลมตามธรรมชาติ นักธรณีวิทยาสันนิษฐานว่ามีอายุประมาณ ๓๐,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว เคยเป็นก้นทะเลมาก่อน และจากหลักฐานการค้นพบกำไลหินและขวานโบราณที่นี่ (ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน) แสดงให้เห็นว่าบริเวณนี้อาจเคยเป็นแหล่งอาศัยของมนุษย์ยุคหินเก่า

นอกจากนี้ยังมีจุดที่น่าสนใจอื่นๆ ได้แก่ *แก่งหลวง* ห่างจากอำเภอนาน้อยประมาณ ๓๕ กิโลเมตร เส้นทางเข้าถึงแก่งหลวงลำบากมาก เป็นเกาะแก่งตามธรรมชาติ เกิดจากกระแสแม่น้ำน่าน ไหลผ่านโขดหินที่กระจายอยู่กลาง

แม่น้ำ ในหน้าน้ำจะได้ยินเสียงน้ำกระทบโขดหินดังกึกก้อง ยามหน้าแล้งจะมองเห็นแนวโขดหิน และหาดทรายสีขาวเป็นแนวยาวตามริมฝั่งแม่น้ำน่าน ลงเล่นน้ำได้ช่วงหน้าแล้งเดือนเมษายนเท่านั้น เพราะหน้าฝนน้ำจะเชี่ยวมากและเป็นอันตรายอาจทำให้จมน้ำได้ *ถ้ำผาสิงห์และดอยเสมอดาว* อยู่บริเวณหลักกม.ที่ ๑๖ สายนาน้อย-ปางไฮ เป็นจุดชมทิวทัศน์บนยอดหน้าผาสูง สามารถมองเห็น ทิวทัศน์ได้ ๓๖๐ องศา มีพื้นที่เป็นลานกว้างตามสันเขา สำหรับพักผ่อนและดูดาว ดูพระอาทิตย์ขึ้นและตกในบริเวณเดียวกัน หากจะเดินขึ้นไปบนผาสิงห์ (เป็นหน้าผาที่มีรูปร่างคล้ายหัวสิงห์) ต้องติดต่อเจ้าหน้าที่นำทางจากอุทยานฯ เส้นทางมีระยะ ๒ กิโลเมตร ระหว่างทางจะพบต้นจันทน์ผาซึ่งเป็นไม้เด่น และในวันฟ้าใสจากผาสิงห์จะสามารถมองเห็น อำเภอนาน้อย อำเภอสา และแม่น้ำน่านได้

บ้านพักและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่นี่มีบ้านพักรับรอง และเต็นท์ให้เช่า แต่ต้องเตรียมอาหารไปเอง ติดต่อและสอบถามรายละเอียดได้ที่ อุทยานแห่งชาติศรีน่าน ตู้ปณ. ๑๔ ตำบลศรีสะเกษ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน ๕๕๑๕๐ หรือป่าไม้จังหวัดน่าน โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๘๑๕

การเดินทาง อุทยานแห่งชาติศรีน่านอยู่ห่างจากตัวอำเภอนาน้อย ๒๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางสายนาน้อย-ปางไฮ เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๓ ระหว่างทางจะมีจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นเทือกเขาที่อยู่ในเขตอุทยานฯและแม่น้ำน่านที่ไหลคดเคี้ยวได้อย่างชัดเจน แม่น้ำน่านจะไหลผ่านอุทยานฯตลอดจนถึงอำเภอปากนาย และป่าที่นี่ส่วนหนึ่งจะเป็นป่าเบญจพรรณฉะนั้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์จะเห็นป่าเปลี่ยนสีสวยงามมาก

หากเดินทางมาเองสามารถใช้บริการรถ กรุงเทพฯ-เวียงสา เวียงสา-นาน้อย-สามแยกบ้านใหม่ แล้วเหมารถสองแถว ๓๐๐ บาท

อำเภอนาหมื่น

หมู่บ้านประมงปากนาย ปากนาย เดิมเป็นหมู่บ้านริมแม่น้ำน่าน หลังการสร้างเขื่อนสิริกิติ์หมู่บ้านปากนายได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อน ซึ่งมีลักษณะเหมือนทะเลสาบขนาดใหญ่ โอบล้อมด้วยทิวเขาเขียวขจี ชาวบ้านปากนายประกอบอาชีพประมง มีแพร้านอาหารให้เลือกชิมปลาจากเขื่อน เช่น ปลากด ปลาบู่ ปลาคัง ปลาแรด ปลาทับทิม เป็นต้น และบางแห่งทำเป็นห้องพักไว้บริการนักท่องเที่ยว จากบ้านปากนายสามารถเช่าเรือล่องไปตามลำน้ำน่านสู่อ่างเก็บน้ำสิริกิติ์ มีทิวทัศน์เป็นป่าเขาสวยงาม เกาะแก่ง เรือนแพชาวประมง ในช่วงนอกฤดูฝน จะมีแพลากไปวัดปากนาย สามารถนั่งรับประทานอาหารบนเรือได้ ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง และมีแพขนานยนต์ข้ามฟากไปยัง อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

การเดินทาง อยู่ที่ตำบลนาทะนุง ห่างจากตัวจังหวัด ๙๖ กิโลเมตร ใช้เส้นทางน่าน-เวียงสา-นาน้อย จากอำเภอนาน้อย จะมีทางแยกไปถึงอำเภอนาหมื่นราว ๒๐ กิโลเมตร จากนั้นเลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๓๓๙ จะเป็นทางลาดยางคดเคี้ยวไปตามไหล่เขาอีกประมาณ ๒๕ กิโลเมตร จึงถึงบ้านปากนาย

อำเภอบ้านหลวง

อุทยานแห่งชาตินันทบุรี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอบ้านหลวง รวมทั้งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำยาว-น้ำสวก และป่าสงวนแห่งชาติถ้ำพุเตย มีอุณหภูมิเฉลี่ย ๘.๔ องศาเซลเซียส สูงสุด ๔๐.๘ องศาเซลเซียส เป็นป่าผสมผลัดใบ ดิบแล้ง ดิบเขา มีไม้ประเภท สัก ประดู่ ตะแบก ฯลฯ และในเขตอุทยานฯนี้ยังเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนเผ่ามลาบรี หรือ ผีตองเหลือง *สถานที่น่าสนใจในอุทยานฯ คือ*

ดอยผาจิ การเดินทางจากน่านใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๑ ระยะทางประมาณ ๔๐ กิโลเมตร เมื่อถึงอำเภอบ้านหลวงให้ใช้เส้นทางสาย ๑๑๗๒ เข้าบ้านพี้เหนือสู่ดอยผาจิ ระยะทางประมาณ ๓๐ กิโลเมตร การเดินทางสู่ดอยผาจิต้องเดินเท้าจากอุทยานแห่งชาตินันทบุรี เขตติดต่อน่าน-พะเยา ดอยผาจิเป็นดอยที่มีความสวยงาม มีธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ทั้งน้ำตก ต้นไม้นานาพันธุ์ ดอยผาจินี้เคยเป็นพื้นที่ตั้งฐานกำลังของฝ่าย ผกค. ปัจจุบันยังมีอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ท่อประปา อยู่ในพื้นที่ นอกจากนี้บริเวณใกล้เคียงยังมีหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง และเย้า เรียงรายอยู่

ดอยวาว อยู่ในการดูแลของหน่วยจัดการต้นน้ำน้ำคางเป็นจุดชมทะเลหมอกและพระอาทิตย์ตกที่สวยงาม อำเภอท่าวังผาเดิมเป็นป่าเสื่อมโทรมมาก ปัจจุบันได้รับการฟื้นฟูโดยทางหน่วยจัดการต้นน้ำฯได้ปลูกพันธุ์ไม้เดิม เช่น แอปเปิ้ลป่า เมเปิ้ล สนสามใบ ก่อนถึงดอยวาวจะผ่านดอยติ้วซึ่งเคยเป็น

สถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมของเมืองน่าน, อุทยานแห่งชาตินันทบุรี, หมู่บ้านม้งที่บ้านดอยติ้วและบ้านสบขุ่น

อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานแห่งชาติไปอีกราว 4 กิโลเมตร สามารถเดินทางด้วยรถยนต์ไปถึงหน่วยจัดการต้นน้ำฯแล้วเดินเท้าขึ้นสู่ยอดดอย ตลอดเส้นทางเป็นป่าดิบเขาที่อุดมสมบูรณ์และเป็นถิ่นอาศัยของนกบนที่สูงนานาชนิด ได้แก่ นกมุ่นรกตาแดง นกหางรำหางยาว นกติ๊ดแก้มเหลือง นกเสือแมลงปีกแดง นกระวังไพรปากแดงยาว ฯลฯ และช่วงฤดูหนาวจะมีนกจับแมลงอพยพมาพำนัก

สถานที่น่าสนใจอื่นๆ ได้แก่ น้ำตกสันติสุข น้ำตกสองแคว น้ำตกห้วยพริก น้ำตกตาดฟ้าร้อง น้ำตกดอยหมอก น้ำพุร้อน

การเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาตินันทบุรี จากอำเภอท่าวังผาใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๒ (ท่าวังผา-สบขุ่น) ไปประมาณ ๒๗ กิโลเมตร มีทางแยกขวามือเข้าไปประมาณ ๕๐๐ เมตร จะถึงที่ทำการอุทยาน

หรืออีกเส้นทางหนึ่ง คือ จากตัวเมืองน่าน ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ ไปท่าวังผาต่อ ๑๑๔๘ (ท่าวังผา-สองแคว) ประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร แยกไปตามถนนสายยายหนุน-สบขุ่น ถึงหลักกม.ที่ ๒๗ แล้วแยกขวาเข้าไป

อำเภอท่าวังผา

ที่ราบลุ่มน้ำน่านทางทิศเหนือของจังหวัด เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ในเขตอำเภอท่าวังผาและอำเภอปัว คำว่า "ท่าวังผา" บ่งบอกให้เห็นสภาพภูมิประเทศซึ่งมีลักษณะเป็น "วัง" อุดมด้วยปลานานาชนิด สองฝั่งแม่น้ำน่านขนาบด้วยหน้าผาสูงชัน สายน้ำสายนี้ในอดีตเคยเป็นเส้นทางขนส่งของป่า อาทิ ต๋าว (ลูกชิด) หวาย เกลือ จากดอยสูง ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของผืนดินและแหล่งน้ำ เมืองปัวและเชียงกลางจึงเป็นที่ตั้งถิ่นฐานบ้านเมืองของไทลื้อมาหลายร้อยปี

วัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวไทลื้อคือการทอผ้าลายน้ำไหล และวัดประจำหมู่บ้าน ล้วนสะท้อนให้เห็นคติความเชื่อ ฝีมือเชิงช่าง และจินตนาการทางศิลปะของชุมชนชาวน้ำ เช่นไทลื้อเป็นอย่างดี

หมู่บ้านไทยลื้อหนองบัว อยู่ที่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา จากตัวเมืองน่านใช้เส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ ระยะทาง ๔๑ กิโลเมตร ก่อนถึงอำเภอท่าวังผามีทางแยกซ้ายไปอีก ๓ กิโลเมตร หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้านที่มีฝีมือในการทอผ้าพื้นเมืองที่สวยงาม เรียกว่า "ผ้าลายน้ำไหล" ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ที่สุดในจังหวัดน่าน นับเป็นหัตถกรรมที่ตกทอดมาหลายยุคหลายสมัย

วัดหนองบัว ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนองบัว ตำบลป่าคา ไปตามเส้นทาง ๑๐๘๐ เลี้ยวซ้ายที่ กม.๔๐ ข้ามสะพานแล้วเข้าไปอีก ๓ กิโลเมตร วัดหนองบัวเป็นวัดเก่าแก่ของหมู่บ้าน จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านทำให้สันนิษฐานได้ว่าวัดไทลื้อแห่งนี้สร้างราวพ.ศ. ๒๔๐๕ (ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๔)

ภาพจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์เล่าเรื่องหนึ่งในปัญญาสชาดก ซึ่งเป็นพระชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้า สันนิษฐานว่าเขียนโดย "ทิดบัวผัน" ช่างเขียนลาวพวนที่บิดาของครูบาหลวงสุ ชื่อนายเทพ ซึ่งเป็นทหารของเจ้าอนันตยศ (เจ้าเมืองน่านระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๙๕-๒๔๓๔) ได้นำมาจากเมืองพวน ในแคว้นหลวงพระบาง นอกจากนั้นยังมีนายเทพและพระแสนพิจิตรเป็นผู้ช่วยเขียนจนเสร็จ และยังมีภาพของเรือกลไฟ และดาบปลายปืนซึ่งเริ่มเข้ามาในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ ๔ ถึงรัชกาลที่ ๕ ภาพจิตรกรรมที่วัดหนองบัวแห่งนี้ได้สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการแต่งกายของผู้หญิงที่นุ่งผ้าซิ่นลายน้ำไหลหรือผ้าซิ่นตีนจกที่สวยงาม นับว่ามีคุณค่าทางศิลปะและความสมบูรณ์ของภาพใกล้เคียงกับภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดภูมินทร์ในเมืองน่าน นอกจากภาพจิตรกรรมแล้วที่ฐานพระประธานยังประดิษฐานพระพุทธรูปล้านนาองค์เล็กอยู่หลายองค์ และยังมีบุษบกสมัยล้านนาอยู่ด้วย

อำเภอปัว

วัดพระธาตุเบ็งสกัด ไปตามเส้นทาง ๑๒๕๖ ทางเข้าตรงข้ามโรงเรียนวรนคร เข้าไปประมาณ ๒๐๐ เมตร และแยกซ้ายอีก ๒๐๐ เมตร ตั้งอยู่บริเวณที่สันนิษฐานว่าพระยาภูคาได้สร้างเมืองปัวโบราณหรือเมืองวรนครเพื่อให้เจ้าขุนฟอง พระราชบุตรธรรมมาปกครอง ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ว่าการอำเภอปัว

องค์พระธาตุและพระวิหารสร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ภายในองค์พระเจดีย์ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุซึ่งถือเป็นศูนย์รวมศรัทธาของชุมชุน วัดตั้งอยู่บนเนินสูงมองเห็นหมู่บ้านอยู่เบื้องล่าง โดยรอบเป็นป่าละเมาะ ด้านหลังเป็นเนินเขา นับเป็นการเลือกสรรชัยภูมิที่ส่งให้วัดดูโดดเด่นเป็นสง่า และจาก

บนเนินเขา หากมาช่วงฤดูฝนจะมองเห็นนาข้าวเขียวขจีอยู่ที่หมู่บ้านเบื้องล่าง

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของวิหารเป็นทรงตะคุ่มแบบพื้นบ้านไทลื้อ หรือที่เรียกว่า "ทรงเตี้ยแจ้" พื้นเมือง มีซุ้มประตูเป็นศิลปะล้านช้างบูรณะในสมัยพระยาอนันตยศและโปรดให้นำพระแก้วซึ่งมีเกศาเป็นทองคำบรรจุในองค์พระธาตุ องค์พระประธานเป็นศิลปะแบบพื้นบ้านบนฐานชุกชี และด้านหลังองค์พระประธานติดกระจกเงาตามความเชื่อของชาวไทลื้อ บานประตูไม้จำหลักเป็นศิลปะพื้นเมืองน่าน

วัดต้นแหลง ตั้งอยู่ในตัวเมืองปัว จากอำเภอเมืองไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ เมื่อเริ่มเข้าเขตตัวเมืองปัวให้สังเกตธนาคารกสิกรไทย สาขาอำเภอปัว แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าซอยก่อนถึงธนาคาร ขับตรงเข้าไปจนถึงวงเวียนให้เลี้ยวขวาอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร

สันนิษฐานว่าสร้างประมาณปี พ.ศ. ๒๑๒๗ วิหารทรงตะคุ่มหลังคาลาดต่ำ ซ้อนกัน ๓ ชั้น ลักษณะเดียวกับบ้านเรือนแบบเดิมของชาวไทลื้อแถบสิบสองปันนา ผนังเจาะช่องหน้าต่างเล็กๆ เพื่อป้องกันอากาศหนาวเย็น ประตูทางเข้าตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก เพื่อให้แสงแรกของวันสาดส่องมาต้ององค์พระประธานและเพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่เข้ามาในวิหารมุ่งความสนใจไปที่องค์พระประธานทั้งยังก่อให้เกิดบรรยากาศสลัวสงบนิ่งเหมาะกับการน้อมจิตสู่สมาธิ

อุทยานแห่งชาติดอยภูคา *(ป่าต้นน้ำ ป่าดึกดำบรรพ์ปลายทางหิมาลัย ขุนเขาใต้ทะเล)* อุทยานแห่งชาติดอยภูคา มีพื้นที่ทั้งหมดถึง ๑,๐๖๕,๐๐๐ ไร่ หรือ ประมาณ ๑,๖๘๐ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอ ได้แก่ ท่าวังผา ปัว เชียงกลาง ทุ่งช้าง บ่อเกลือ สันติสุข และแม่จริม เทือกเขาดอยภูคาประกอบด้วยแนวภูเขาสูงสลับซับซ้อน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของปลายเทือกเขาหิมาลัย โดยมียอดภูคาเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดของจังหวัดน่าน สูงถึง ๑,๙๘๐ เมตร

ดอยภูคาเป็นต้นแม่น้ำสำคัญหลายสาย เช่น แม่น้ำน่าน ลำน้ำปัว บริเวณนี้เดิมเคยเป็นทะเลมาก่อน ก่อนจะเกิดการเคลื่อนตัวของแผ่นดินสองผืนใต้ทะเลเข้าหากัน ทำให้แผ่นดินโก่งตัวขึ้น น้ำทะเลใต้ดินระเหยไปเหลือเพียงสินแร่เกลือ ดังที่พบในเขตอำเภอบ่อเกลือ และการค้นพบสุสานหอยทะเลอายุประมาณ ๒๐๐ ล้านปี บนดอยภูแวที่บ้านค้างฮ่อ ตำบลสะกาด อำเภอปัว มีลักษณะเป็นหอยแครงสองฝา ดร.จงพันธ์ จงลักษณ์มณี นักธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี สรุปว่า เป็นซากหอยที่มี ชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า พาลีโอคาร์ดิต้า สปีชี่ *(Paleocardita Species)* อายุ ๑๙๕-๒๐๕ ล้านปี จัดว่าอยู่ในยุคไทรแอสซิก (Triassic) ตอนปลาย

ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ประกอบด้วยป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ทุ่งหญ้า และ ป่าสนธรรมชาติ เป็นแหล่งของไม้หายากใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ชมพูภูคา *(Bretschneidera sinesis Hemsl.)* ในเขตป่าดิบเป็นแหล่งต้นเต่าร้างยักษ์ ปาล์มดึกดำบรรพ์ เมเปิ้ลใบ ๕ แฉก ต่างจากเมเปิ้ลที่อื่นซึ่งมี ๓ แฉก และยังเป็นแหล่งนกเฉพาะถิ่นที่หายากสองชนิด คือ นกมุ่นรกคอแดง และนกพงใหญ่พันธุ์อินเดีย

ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการท่องเที่ยว คือ ช่วงฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ อุณหภูมิ ๑๕-๒๗ องศาเซลเซียส และฤดูร้อนระหว่างเดือนมีนาคมถึงเมษายนซึ่งมีอากาศเย็นสบาย

สถานที่น่าสนใจในอุทยานฯ

ชมพูภูคา ดอยภูคานับเป็นบ้านแห่งสุดท้ายของต้นชมพูภูคาพันธุ์ไม้หิมาลัย ดร.ธวัชชัย สันติสุข ผู้เชี่ยวชาญพฤกษศาสตร์ป่าไม้ กรมป่าไม้ เป็นผู้สำรวจพบเป็นครั้งแรกในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๒ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ชมพูภูคาจะผลิดอกตามปลายกิ่งเป็นช่อสีชมพูยาว ๓๐-๓๕ เซนติเมตร เมื่อบานจะทำให้ช่อดอกเป็นพุ่มสวยงาม ชมพูภูคาเป็นพันธุ์ไม้ที่เคยมีการสำรวจพบตามหุบเขาแถบมณฑลยูนนานทางตอนใต้ของประเทศจีนและทางเหนือของเวียดนาม จากนั้นก็ไม่มีรายงานการค้นพบพืชชนิดนี้อีก พื้นที่ป่าดิบเขาดอยภูคาจึงอาจเป็นแหล่งกำเนิดสุดท้ายของชมพูภูคา ซึ่งเป็นไม้หายากใกล้สูญพันธุ์ชนิดหนึ่งในโลก จุดชมต้นชมพูภูคาที่เข้าถึงง่ายที่สุดจะอยู่ริมถนนห่างจากที่ทำการไป ๕ กิโลเมตร

เส้นทางศึกษาธรรมชาติชมพูภูคา จัดไว้ ๒ วงรอบ รอบเล็ก ๑.๒ กิโลเมตร ใช้เวลาเดิน ๒ ชั่วโมง รอบใหญ่ ๔.๓ กิโลเมตร ใช้เวลาเดิน ๔ ชั่วโมง ระหว่างเส้นทางจะพบ *ป่าสนสามใบ* เป็นป่าปลูกทดแทนป่าเดิมซึ่งถูกทำลาย *ป่ากล้วย* มักพบใกล้แหล่งน้ำ กล้วยที่โตเต็มที่สามารถเก็บน้ำตามลำต้นได้ถึง ๑๐-๑๕ ลิตร *ป่าดึกดำบรรพ์, ต้นชมพูภูคา, นางพญาเสือโคร่ง* พบในเขตป่าดิบเขา สูงจากระดับน้ำทะเล ๘๐๐-๑,๘๐๐ เมตร เปลือกมีกลิ่นหอมคล้ายการบูน มีสรรพคุณเป็นยา *ดอยดงหญ้าหวาย* เดิมบริเวณนี้เคยเป็นทะเลมาก่อน การ

เคลื่อนตัวของแผ่นดินใต้ทะเลสองผืนจนเกิดการโก่งตัวเป็นสภาพดอยในปัจจุบัน

น้ำตกศิลาเพชร น้ำตกลงมาจากหน้าผาหลายชั้นลดหลั่นกันไป เหมาะกับการเล่นน้ำ น้ำตกศิลาเพชรอยู่ที่บ้านปาตอง ตำบลศิลาเพชร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๗๑ กิโลเมตร ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ สายน่าน-ปัว ก่อนถึงอำเภอปัว ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๔๑-๔๒ มีทางแยกขวามือเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๑๗๐ ไปประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

ถ้ำผาแดง อยู่ที่บ้านมณีพฤกษ์ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลงอบ เป็นถ้ำที่มีความสวยงามและยาวมากที่สุดในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยสวยงาม ยังมีน้ำตกและลำธารขนาดใหญ่ภายในถ้ำอีกด้วย ในอดีตถ้ำผาแดงเป็นฐานที่ตั้งหลบภัยของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยภายในถ้ำยังปรากฏร่องรอยของที่พัก เตียงนอนของทหาร เตียงนอนคนไข้ บางเตียงยังอยู่ในสภาพที่ใช้ได้ หลุมที่ฝังซ่อนอาวุธ เศษถาดอาหาร (ถาดหลุม) และเครื่องใช้ *การเดินทาง* ต้องเดินเท้าประมาณ ๓ ชั่วโมง ลัดเลาะเนินเขา ซึ่งจะได้ชมความสวยงามของธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่าต่างๆ บ้านของชาวเผ่าม้งที่อาศัยอยู่อย่างธรรมชาติกลางหุบเขา

ถ้ำผาฆ้อง ต้องเดินเท้าผ่านป่าร่มรื่นเข้าไปประมาณ ๓.๕ กิโลเมตร เป็นน้ำตกขนาดกลางบริเวณปากถ้ำจะมีขนาดเล็ก ในถ้ำมีคูหาซึ่งมีหินงอกหินย้อย มีทางน้ำไหลผ่าน พื้นถ้ำเป็นดินเหนียวลื่นมาก ไม่ควรเข้าชมในช่วงฤดูฝน เพราะอาจมีน้ำท่วมในถ้ำ ควรติดต่อเจ้าหน้าที่นำทาง *การเดินทาง* ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๖ สู่อำเภอปัวประมาณกิโลเมตรที่ ๑๘ มีทางแยกสู่โรงเรียนนาสวรรค์ บ้านป่าไร่ ต้องจอดรถไว้ที่โรงเรียนแล้วเดินเท้าไปประมาณ ๓.๕ กิโลเมตร

น้ำตกต้นตอง เป็นน้ำตกหินปูนมี ๓ ชั้น บนโตรกผามีพืชชุ่มน้ำ เช่นตะไคร่น้ำ เฟิร์นเกาะเขียวขจี หากในหน้าน้ำหลากน้ำในน้ำตกจะขุ่นแดง เดินเข้าไปประมาณ ๓ กิโลเมตร ทางเข้าอยู่ที่บ้านป่าเต๋ย ต้องผ่านพื้นที่ทำไร่ของชาวบ้าน ต้องมีคนนำทาง ติดต่อได้ที่อุทยานฯ

ดอยภูแว ยอดดอยภูแวเป็นยอดดอยที่มีความสูงชัน เป็นเทือกเขาเดียวกับภูเขาอัลไต มีลักษณะโดดเด่น คือปราศจากต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่ มีเพียงหญ้าปกคลุมเล็กน้อยอีกทั้งยังมีลานหินและหน้าผาสูงชัน เช่น ผาแอ่น ผาผึ้ง ดอยภูแว ค้นพบสุสานหอยซึ่งเป็นหอยทะเลอายุประมาณ ๒๐๐ ล้านปีที่บริเวณบ้านค้างฮ่อ อำเภอปัว ดอยภูแว ในช่วงฤดูหนาวนั้นจะมีความสวยงามมาก เนื่องจากมีบรรยากาศของทะเลหมอกและสามารถชมพระอาทิตย์ควบคู่กันไปด้วย

เส้นทางเดินเท้าสู่ดอยภูแว เหมาะสำหรับนักนิยมธรรมชาติที่มีความพร้อมด้านสภาพร่างกายมีอยู่สามเส้นทางคือ

- เส้นทางขึ้นด้านบ้านห้วยปูดู่ เป็นเส้นทางที่สะดวกที่สุด เพราะทางกว้างชัด เดินสบาย ระยะทางสั้นและชันน้อยที่สุด (ใช้เวลาเดินเฉลี่ยราว ๔-๖ ชั่วโมง) ไม่มีทากในช่วงหน้าแล้ง

- เส้นทางขึ้นด้านบ้านห้วยปูด (ใช้เวลาเดินเฉลี่ยราว ๖-๘ ชั่วโมง) อยู่ใกล้ๆกับทางขึ้นด้านบ้านปูดู่ ในอดีตเคยเป็นเส้นทางหลักสำหรับขึ้นภูแว แต่เมื่อทางขึ้นด้านบ้านปูดู่เปิดใช้ ทางเส้นนี้ก็ไม่มีคนใช้ไปโดยปริยาย เพราะเดินไกล ชันมากและทากเยอะ

- ทางขึ้นด้านบ้านมณีพฤกษ์ ๒ (ใช้เวลาเดิน ๒ วัน) ทางอุทยานฯไม่แนะนำ เพราะอันตราย

ติดต่อเจ้าหน้าที่นำทางและลูกหาบสำหรับขึ้นภูแวได้ที่ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา อัตราค่าบริการเจ้าหน้าที่นำทาง ๒๐๐ บาท/คน/วัน

การเดินทาง ใช้เส้นทางหลวงสาย ๑๐๘๐ จากน่าน ผ่านอำเภอท่าวังผาไปจนถึงอำเภอปัว ระยะทางประมาณ ๖๐ กิโลเมตร จากนั้นเลี้ยวขวาขึ้นทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๖ (ปัว-บ่อเกลือ) ผ่านที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยภูคา (๒๕ กิโลเมตรจากอำเภอปัว) ถึงอำเภอบ่อเกลือ แล้วเลี้ยวซ้ายขึ้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๑ ไปอีกราว ๓๔ กิโลเมตร จะถึงหน่วยพิทักษ์ป่า ภค.๙ (บ้านด่าน) อันเป็นจุดเริ่มเดินเท้าสู่ยอดภูแว

เส้นทางสาย ปัว-ดอยภูคา-บ้านด่าน ถนนค่อนข้างแคบ คดเคี้ยว ลัดเลาะไปบนเส้นทางสูงชัน อันตราย ผู้ที่จะขับรถผ่านเส้นทางสายนี้ควรขับขี่ด้วยความระมัดระวัง

สำหรับผู้ที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัวสามารถนั่งรถประจำทางสายน่าน-ท่าวังผา-ปัว หรือ กรุงเทพฯ-ปัว-ทุ่งช้าง มาลงที่อำเภอปัว จากปัวมีรถสองแถววิ่งรับส่งระหว่าง ปัว-บ่อเกลือ จากนั้นต่อรถสองแถวสาย บ่อเกลือ-บ้านด่าน มาลงที่หน่วยพิทักษ์ป่า ภค.๙ (บ้านด่าน) หรือนั่งรถประจำสาย ปัว-บ่อเกลือ มาลงที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยภูคา และเหมารถกระบะของเจ้าหน้าที่ให้ไปส่งที่

หน่วย ภค.๙ (บ้านด่าน) ประมาณ ๘๐๐ บาท ต่อเที่ยว หรือจะเหมาไปส่ง-รับ ราคาประมาณ ๑,๒๐๐ บาท

น้ำตกภูฟ้า เป็นน้ำตกที่สูงที่สุดในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา สูงประมาณ ๑๔๐ เมตร มีทั้งหมด ๑๒ ชั้น ใช้เวลาไป-กลับ ชมน้ำตก ๓ วัน ๒ คืน ควรติดต่อเจ้าหน้าที่นำทาง

สิ่งอำนวยความสะดวก ในบริเวณอุทยานแห่งชาติดอยภูคา สถานที่สำหรับกางเต็นท์ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยภูคา และลานดูดาวซึ่งเป็นจุดชมทิวทัศน์ได้ อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯตามถนนสายปัว-บ่อเกลือ ระยะทางประมาณ ๕ กิโลเมตรในบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ทั้ง ๒ แห่งนี้มีห้องน้ำห้องสุขาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว จองบ้านพักที่ ส่วนอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๗๒๒๓, ๐ ๒๕๗๙ ๗๓๓๔ ป่าไม้จังหวัดน่าน โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๘๑๕ หรือ อุทยานแห่งชาติดอยภูคา โทร. ๐ ๑๒๒๔ ๐๗๘๙, ๐ ๕๔๗๐ ๑๐๐๐ ตู้ปณ . ๘ ตำบลภูคา อำเภอปัว จังหวัดน่าน ๕๕๑๒๐

การเดินทาง จากจังหวัดน่าน โดยทางรถยนต์ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ ถึงอำเภอปัว ระยะทาง ๖๐ กิโลเมตรแยกไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๖ (ปัว-บ่อเกลือ) ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยภูคา ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร

ผู้ที่เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางสามารถใช้บริการรถสองแถวสีน้ำเงินสายปัว-บ่อเกลือ ซึ่งผ่านหน้าอุทยานฯ วิ่งบริการระหว่างเวลา ๐๗.๓๐-๑๔.๐๐ น. ท่ารถอยู่บริเวณสามแยกปัว-บ่อเกลือ

อำเภอเชียงกลาง

วัดหนองแดง อำเภอเชียงกลางสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๓๓๐ โดยชาวไทลื้อร่วมกับไทพวน องค์พระประธานสร้างโดยครูบาสิทธิการ พระวิหารบูรณะครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ และบูรณะต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ แล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙

ภายในวัดมีลานกว้างร่มรื่น ช่อฟ้าพระอุโบสถสลักรูปนกหัสดีลิงค์ (ศีรษะเป็นช้าง ตัวเป็นหงส์) ซึ่งชาวไทลื้อเชื่อว่าเป็นสัตว์ชั้นสูงจากสวรรค์ เชิงชายประดับไม้ฉลุลายน้ำหยาด ซึ่งเป็นลวดลายเฉพาะของชาวไทลื้อ องค์พระประดิษฐานบนฐานชุกชี เรียกว่า นาคบัลลังก์ จากความเชื่อที่ว่านาคเป็นเครื่องหมายแห่งความสง่างาม ความดี และเป็นอารักษ์แห่งพุทธศาสนา

การเดินทาง จากตัวเมืองไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ ถึงที่ว่าการอำเภอเชียงกลาง เลยที่ว่าการอำเภอฯไป ๒ กิโลเมตรจนถึงสี่แยกรัชดา และเห็นป้อมตำรวจบ้านรัชดาให้เลี้ยวซ้ายไป ๑ กิโลเมตร

อำเภอทุ่งช้าง

อนุสาวรีย์วีรกรรม พลเรือน ตำรวจ ทหาร ทุ่งช้าง หรือ อนุสาวรีย์วีรกรรมทุ่งช้าง สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงวีรชนผู้พลีชีพเพื่อปกป้องแผ่นดินไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดและวางพวงมาลา เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ จึงถือเอาวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็นวันวางพวงมาลา และบำเพ็ญกุศลแก่วีรชน สืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน ตั้งอยู่ริมทางหลวงสายน่าน-ทุ่งช้าง (หมายเลข ๑๐๘๐) ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๘๔ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และจัดแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ของทหารให้ศึกษาหาความรู้

โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง(พมพ.)บ้านมณีพฤกษ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางเกษตร มีโครงการทดลองปลูกผลไม้เมืองหนาวสามารถไปแวะชมได้ นอกจากนั้นยังมีดอกเสี้ยวขาวซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัด ต้นนางพญาเสือโคร่ง บริเวณโครงการเป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง และ เผ่าลั๊วะ สิ่งที่น่าสนใจคือโครงการนี้ ตั้งอยู่บนเทือกดอยภูคาจึงพบต้นชมพูภูคาอยู่หลายกลุ่มแต่ต้นที่สมบูรณ์และนักท่องเที่ยวเข้าไปชมได้อยู่ห่างจากศูนย์ฯบริการนักท่องเที่ยว ๓-๔ กิโลเมตร รถเข้าถึงปากทาง จากนั้นต้องเดินเข้าไปอีกประมาณ ๓๐ เมตร

สถานที่น่าสนในบริเวณบ้านมณีพฤกษ์ ได้แก่

ถ้ำผาผึ้ง อยู่ระหว่างเส้นทางไปหมู่บ้านมณีพฤกษ์ ๑ ห่างจากสำนักงาน พมพ. ประมาณ ๑ กิโลเมตร ห่างจากจากถนน ๑๐๐ เมตร สภาพป่าระหว่างเส้นทางที่เดินเข้าไปยังสมบูรณ์มาก เป็นป่าดิบ มีต้นเต่าร้างขึ้นอยู่ตลอดทาง

ปากถ้ำผาผึ้งกว้างประมาณ ๔๐ เมตร สูงประมาณ ๒๐ เมตร ต้องเดินลงไปอีก ๒๕ เมตรจึงถึงพื้นถ้ำ ช่วงต้นของถ้ำจะเป็นโถงขนาดใหญ่มากสูงประมาณ ๒๐ เมตร จะมีน้ำย้อยไหลลงมาจากเพดานถ้ำตลอด จนเกิดเป็นชั้นหิน มองดูเหมือนน้ำตก ไหลต่อลงไปเรื่อยๆและยังมีหินย้อยที่สวยงาม เดิน

เข้าไปข้างในจนสุดถ้ำเป็นระยะทางประมาณ ๔๐๐ เมตร ยังมีอากาศหายใจอยู่บริเวณปลายถ้ำจะมีช่องซึ่งกว้างประมาณ ๒๐-๓๐ เซนติเมตร ภายใต้ช่องจะได้ยินเสียงน้ำไหลผ่านลึกลงไปอีกซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่แปลกมาก ในสมัยก่อนถ้ำผาผึ้งแห่งนี้ ใช้เป็นที่หลบภัยของชาวบ้าน สามารถจุคนได้หลายร้อยคน

ดอยผาผึ้ง อยู่บริเวณหมู่บ้านมณีพฤกษ์ ๓ เป็นภูเขาหินปูนสูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๖๐๐ เมตรซึ่งไม่มีต้นไม้ใหญ่มากนัก ส่วนมากจะเป็นทุ่งหญ้าคา มีลักษณะเหมือนดอยภูแว สามารถชมบรรยากาศพระอาทิตย์ขึ้นและตกได้อย่างสวยงาม ชมทัศนียภาพของอำเภอบ่อเกลือ อีกทั้งยังสามารถเห็นสันดอยภูแวและดอยช่อได้ จากปากทางต้องเดินเท้า ๒๐ นาทีเลาะไปตามไหล่เขาธรรมชาติงาม ทางสะดวก

นอกจากนี้ยังมี จุดชมวิวภูหัวล้าน สามารถมองเห็นอำเภอต่างๆได้แก่ เชียงกลาง ทุ่งช้าง เฉลิมพระเกียรติ ถ้ำภูหัวล้าน เป็นถ้ำที่ใช้อยู่กินของทหารไทยสมัยก่อน จะอยู่บริเวณใกล้ๆฐานปฏิบัติการ

การเดินทางไปยังสำนักงาน พมพ. ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ จากบ้านนาหนุน กม.ที่ ๗๗-๗๘ แยกขวาเข้าเส้นทางสู่บ้านมณีพฤกษ์ สภาพเส้นทางเป็นทางลาดชันคดเคี้ยวตามไหล่เขา เป็นทางลูกรังสลับลาดยาง ควรใช้รถที่มีสภาพดี ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๒ ชั่วโมง

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

อำเภอเฉลิมพระเกียรติซึ่งเป็นเขตรอยต่อชายแดนไทย-สปป.ลาวเป็นเขตพื้นที่สูงของจังหวัดมีเทือกเขาหลวงพระบางเป็นพรมแดนธรรมชาติ จุดสูงสุดอยู่ที่ดอยภูแว มีถนนบนภูเขาที่สูงเสียดฟ้าจนได้ชื่อว่า ถนนลอยฟ้า สามารถชมทัศนียภาพที่สวยงามสองข้างทาง จะพบทะเลหมอกในช่วงฤดูหนาว

ผู้คนจากสองแผ่นดินเดินทางไปมาหาสู่เกี่ยวดองเป็นเครือญาติ และซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันมานาน แม้ช่วงเวลาหนึ่งของประวัติศาสตร์จะเกิดความขัดแย้งทางการเมืองจนก่อให้เกิดการสู้รบตามแนวชายแดนไทย-ลาวก็ตาม แต่ขณะนี้สายสัมพันธ์ของประชาชนทั้งสองประเทศกระชับมั่นดังเดิม โดยผ่านการค้าและการเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากน่านสู่หลวงพระบาง

อนุสรณ์สถานยุทธภูมิบ้านห้วยโก๋นเก่า เดิมเคยเป็นฐานปฏิบัติการของกองพันทหารราบที่ ๓ ในบริเวณฐานปฏิบัติการยังคงรักษาสภาพเดิมไว้เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา มีสนามเพลาะ แนวกับระเบิด คลังอาวุธ จุดที่ทหารไทยเสียชีวิต

ในบริเวณเดียวกับยุทธภูมิยังมี ฐานสู้รบเหล่าผู้กล้า ฐานทหารเก่าที่บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น เป็นสมรภูมิการสู้รบในอดีต เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๑๘ ผกค.ได้เข้าโจมตี ทำให้ทหารในสังกัดทหารราบที่ ๒๑ รักษาพระองค์ที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ ฐานแห่งนี้ ๖๙ นาย เสียชีวิต ๑๗ นาย ฝ่าย ผกค. บาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ฝ่ายทหารสามารถรักษาฐานปฏิบัติการแห่งนี้ไว้ได้ ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นสถานที่ท่องเที่ยว มีอนุสรณ์สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์การต่อสู้ของลัทธิการปกครองที่แตกต่างกัน

ภายในฐานยังมีบริการบ้านพักแก่นักท่องเที่ยวติดต่อได้ที่กองพันทหารราบที่ ๑๕ หรือ หน่วยเฉพาะกิจทหารพรานจู่โจม ค่ายสุริยะพงษ์ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๓๒๑, ๐ ๕๔๗๑ ๓๓๒๔

ตลาดชายแดนบ้านห้วยโก๋น อยู่บริเวณด่านผ่านแดนบ้านห้วยโก๋น ด่านตรงข้ามคือเมืองน้ำเงิน แขวงไชยะบุรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) อยู่ห่างจากเมืองน่าน ๑๓๘ กิโลเมตร ตลาดจะมีทุกวันเสาร์ เริ่มตั้งแต่เช้าถึงประมาณใกล้เที่ยง สินค้าที่เข้ามาจำหน่ายส่วนใหญ่เป็นผ้าทอลายน้ำไหล ฝีมือชาวไทลื้อ จากบ้านเมืองเงิน หงสา ของ สปป.ลาว นอกจากนั้น ยังมีสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น ของป่า ลูกต๋าว เป็นต้น อนุญาตให้ประชาชนไทย-ลาว เข้าออกด่านนี้ทุกวัน ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น.

ขั้นตอนการผ่านแดนไทย-ลาว

การผ่านแดน สำหรับนักท่องเที่ยวต้องใช้หนังสือผ่านแดนชั่วคราว และบุตรที่มีอายุไม่เกิน ๑๒ ปี ให้มีชื่อร่วมอยู่ในหนังสือผ่านแดนนี้ได้ด้วย และหนังสือนี้ใช้ผ่านแดนได้เพียงครั้งเดียว โดยอนุญาตให้พำนักได้เพียงครั้งเดียวให้อยู่ในพื้นที่แขวงไชยะบุรี สปป.ลาว ไม่เกิน ๓ วัน

เอกสารที่ต้องใช้ ค่าธรรมเนียมและแบบฟอร์ม ๓๐ บาท สำเนาบัตรประชาชน หรือบัตรอื่นๆที่ทางราชการออกให้ และรูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว จำนวน ๒ รูป ทำหนังสือผ่านแดนได้ที่ด่านห้วยโก๋น หรือที่ศาลากลางจังหวัดน่าน ทุกวันในเวลาราชการ

ระเบียบและค่าธรรมเนียมผ่านแดนที่ด่านไทย ค่าผ่านแดน ๑๐ บาทต่อคน ค่ายานพาหนะ ๔ ล้อขึ้นไป คันละ ๕๐ บาท คู่มือจดทะเบียนหรือ

หนังสือมอบอำนาจกรณีรถยืม หรือรถเช่า

ระเบียบและค่าธรรมเนียมผ่านแดนที่ด่านลาว ค่าแบบฟอร์มและค่าธรรมเนียม ๖๐ บาท ค่ายานพาหนะ ๔ ล้อขึ้นไป เข้า สปป.ลาว คันละ ๒๕๐ บาท และต้องทำประกันภัยรถกับ สปป.ลาว

อำเภอบ่อเกลือ

บ่อเกลือสินเธาว์ พื้นที่บนยอดเขาสูงเสียดเมฆอย่างอำเภอบ่อเกลือ ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นแหล่งเกลือที่มีความสำคัญมาแต่โบราณ เมืองน่านเป็นแหล่งเกลือขนาดใหญ่ ส่งเป็นสินค้าออกในภาคเหนือ และแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าที่ชุมชนผลิตไม่ได้ ผ่านกองคาราวานจีนฮ่อจากยูนนาน กวางสี และมณฑลอื่นๆ ในจีน โดยใช้เส้นทางผ่านมาทางสิบสองปันนา รัฐฉาน สู่เชียงราย เชียงใหม่ น่าน เมืองสา (อำเภอเวียงสาในปัจจุบัน) และแพร่ รวมทั้งพ่อค้าไทเขินจากเชียงตุง และพ่อค้าวัวต่างชาวไทลื้อจากอำเภอท่าวังผา ในอดีตท้าวพญาในเค้าสนามหลวงได้รับส่วนแบ่งจากส่วยเกลือ นอกจากค่าธรรมเนียม และค่าปรับอื่นๆ พระยาติโลกราชแห่งเชียงใหม่ยกทัพมาตีน่านก็มุ่งหวังครอบครองบ่อเกลือซึ่งถือเป็นยุทธปัจจัยสำคัญสมัยนั้น

บ่อเกลือสำคัญในน่านมี ๒ แห่ง คือบริเวณต้นน้ำว้า ซึ่งมีบ่อเกลือใหญ่ ๒ บ่อ อีกแห่งคือบริเวณต้นน้ำน่าน มีบ่อใหญ่ ๕ บ่อและมีบ่อเล็กบ่อน้อยอีกจำนวนมาก ปัจจุบันชาวบ้านยังคงต้มเกลือด้วยวิธีแบบดั้งเดิม จะตักน้ำเกลือจากบ่อส่งผ่านมาตามลำไม้ไผ่สู่บ่อพัก ก่อนจะนำน้ำเกลือมาต้มในกะทะใบบัวขนาดใหญ่เคี่ยวจนน้ำงวดแห้ง ใส่ถุงวางขายกันหน้าบ้าน เกลือเมืองน่านไม่มีไอโอดีนเหมือนเกลือทะเลจึงต้องมีการเติมสารไอโอดีนก่อนถึงมือผู้บริโภค

บ่อเกลือสินเธาว์ อยู่ห่างจากตัวเมืองน่าน ๘๐ กิโลเมตร ชาวอำเภอบ่อเกลือนอกจากจะมีอาชีพทำนาทำไร่แล้วยังมีอาชีพทำเกลือสินเธาว์อีกด้วย โดยมีแหล่งเกลือสินเธาว์อยู่บนภูเขา (บ่อเกลือจะปิดช่วงเข้าพรรษาเพราะเป็นช่วงฤดูฝน)

อำเภอแม่จริม

อุทยานแห่งชาติแม่จริม (ล่องแก่งลำน้ำว้า) อยู่ในเขตอำเภอแม่จริม ห่างจากตัวเมืองน่าน ประมาณ ๖๐ กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๑๖๘ และ ๑๒๔๓ มีพื้นที่ ๒๗๐,๐๐๐ ไร่ หรือ ๔๓๒ ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำที่ไหลไปลงแม่น้ำน่านที่อำเภอเวียงสา สภาพป่าเป็นป่าดิบเขา ป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ มีสัตว์ป่าหลายชนิด

สถานที่น่าสนใจในอุทยานฯ

ภาพเขียนสีโบราณที่เขาหน่อ การเดินทางเริ่มต้นที่บริเวณบ้านน้ำปู๊ช่วงแรกต้องเดินข้ามแม่น้ำว้า จากนั้นเดินเลียบไปตามสันเขา ผ่านป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ ต้องปีนขึ้นผาหน่อซึ่งเป็นภูเขาหินปูนสูงชัน ฤดูกาลที่เหมาะสมที่สุด คือ ฤดูหนาว ฤดูฝนอาจพบอันตรายจากดินพังทลายและเส้นทางลื่นมาก ควรติดต่อเจ้าหน้าที่อุทยานฯให้เป็นผู้นำทาง รวมระยะทาง ๘.๗ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ ๘-๙ ชั่วโมง

เส้นทางเดินป่าเลียบลำน้ำแปง เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างบ้านร่มเกล้า-บ้านห้วยทราย เป็นเส้นทางหาของป่าของชาวบ้าน เริ่มจากบ้านร่มเกล้า-ปากน้ำแปง (บริเวณแก่งหลวง)ผ่านป่าชนิดต่างๆ ระยะทาง ๙ กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง

เส้นทางชมทะเลหมอกบ้านน้ำพาง-บ้านร่มเกล้า บนเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๙ ระหว่างหมู่บ้านน้ำพางและบ้านร่มเกล้า เหมาะสำหรับการขี่จักรยานเสือภูเขาหรือขับรถชมทิวทัศน์สองข้างทาง โดยเฉพาะในฤดูหนาวชมทะเลหมอกและพระอาทิตย์ขึ้น ในช่วง ๑๐ กิโลเมตรแรกเป็นถนนลาดยาง เส้นทางที่เหลือเป็นทางลูกรัง ผ่านไหล่เขาสูงชัน

เส้นทางเดินป่าบ้านร่มเกล้า ต้องเดิน ๓.๘ กิโลเมตร เริ่มต้นที่บ้านน้ำพาง จากนั้นเดินลัดขึ้นสันเขาผ่านป่าต่างๆ ตามระดับความสูงจากน้ำทะเล คือ ป่าเต็งรัง ป่าเต็งรังผสมสน ป่าดิบเขา และป่าเบญจพรรณ สภาพป่ายังคงอุดมสมบูรณ์ ระยะทางจากบ้านน้ำพางถึงบ้านร่มเกล้ารวม ๙.๖ กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ๕ ชั่วโมง แต่ถ้าให้รถไปส่งที่จุดทางแยกเข้าป่าจะใช้เวลาเพียง ๓-๔ ชั่วโมง เป็นเส้นทางที่ไม่ยากลำบากนัก แต่ต้องมีสุขภาพร่างกายที่พร้อม ฤดูกาลที่เหมาะสมคือ ฤดูหนาวและฤดูร้อน ควรติดต่อเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ให้เป็นผู้นำทาง

หลากหลายกิจกรรมสัมผัสธรรมชาติที่อุทยานแห่งชาติแม่จริม

ล่องแก่งลำน้ำว้า(ตอนล่าง) *ประสบการณ์กลางสายน้ำเชี่ยว* เส้นทาง

ล่องแก่งลำน้ำว้าเดิมเป็นเส้นทางล่องไม้สัก ที่ถูกลักลอบตัดจากผืนป่าในเขตอำเภอแม่จริมและอำเภอเวียงสา ตลอดลำน้ำว้าไหลผ่านหุบเขา สองฝั่งเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนผ่านแก่งต่างๆกว่า ๒๒ แก่ง ซึ่งมีระดับความยากง่ายอยู่ที่ระดับ ๓-๕ (ระดับ ๓ เป็นระดับปานกลาง ระดับ ๔ เป็นระดับยาก ระดับ ๕ เป็นระดับยากมาก) แก่งที่ใหญ่ที่สุดและยากที่สุด คือแก่งหลวง บางจุดของลำน้ำเป็นหาดทรายที่สามารถจอดแพเพื่อให้ลงเล่นน้ำ บางแห่งเป็นจุดปางช้างสำหรับขึ้นช้างต่อไปที่บ้านหาดไร่ช่วงเวลาที่ปริมาณน้ำขึ้นสูงสุดคือเดือนสิงหาคม และช่วงที่ปริมาณน้ำน้อยที่สุดคือเดือนเมษายน ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการล่องแก่งน้ำว้า คือระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม

เส้นทางล่องน้ำว้ามี ๒ เส้นทาง คือ

- เส้นทางล่องเรือยาง เริ่มจากบ้านน้ำปุ๊ ตำบลน้ำพาง อำเภอแม่จริม สิ้นสุดที่บ้านหาดไร่ ตำบลส้านนาหนอง อำเภอเวียงสา รวมระยะทาง ๑๙.๒ กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง หากเริ่มลงแพที่หน้าที่ทำการอุทยานฯ จะเหลือระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร

- เส้นทางล่องแพไม้ไผ่ เริ่มจากบ้านน้ำว้าขึ้นที่บ้านน้ำปุ๊ระยะทาง ๔ กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง

ติดต่อทัวร์ล่องน้ำว้า และนั่งช้างที่บริษัทน่านปางช้าง โทร. ๐ ๕๔๗๘ ๑๓๑๖ บริษัท ริเวอร์ราฟท์ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๙๔๐ และที่ว่าการอำเภอแม่จริม โทร. ๐ ๕๔๗๖ ๙๐๕๐, ๐ ๕๔๗๖ ๙๐๗๒

ปั่นจักรยานเสือภูเขา - เดินป่าลำน้ำแปง - ล่องแก่งลำน้ำว้า เริ่มที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติแม่จริม (บ้านใหม่) บริเวณบ้านน้ำพางปั่นจักรยานไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๙ สู่บ้านร่มเกล้า ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง จากนั้นเดินเลียบลำน้ำแปงสู่ลำน้ำว้าบริเวณแก่งหลวง ใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง และล่องแพจากแก่งหลวงไปบ้านหาดไร่ ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง สามารถใช้เวลาภายใน ๑ วัน หรือจะพักค้างคืนในหมู่บ้านร่มเกล้า และเช้าวันรุ่งขึ้นเดินป่าตามลำน้ำแปง และล่องแก่งลำน้ำว้าในตอนบ่าย

ขับรถชมวิว - เดินป่าเลียบลำน้ำแปง - ล่องแก่งลำน้ำว้า เริ่มที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติแม่จริม (บ้านใหม่) บริเวณบ้านน้ำพาง นั่งรถชมทัศนียภาพตามทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๙ สู่บ้านร่มเกล้าใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง จากนั้นเดินเลียบลำน้ำแปงไปลำน้ำว้า บริเวณแก่งหลวง ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง จากนั้นล่องแพจากแก่งหลวงไปที่บ้านหาดไร่ ระยะทาง ๑๕ กิโลเมตร ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง รวมใช้เวลาทั้งหมด ๗ ชั่วโมง

เดินป่าบ้านน้ำพางสู่บ้านร่มเกล้า - เดินป่าเลียบลำน้ำแปง - ล่องแก่งลำน้ำว้า เริ่มที่หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติแม่จริม (บ้านใหม่) บริเวณบ้านน้ำพาง ไปตามทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๙ สู่บ้านร่มเกล้า ระยะทาง ๓.๘ กิโลเมตร ใช้เวลา ๕ ชั่วโมง จากนั้นเดินเลียบลำน้ำแปงไปลำน้ำว้า บริเวณแก่งหลวง ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง จากนั้นล่องแพจากแก่งหลวงไปที่บ้านหาดไร่ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง ใช้เวลาทั้งหมด ๑๑ ชั่วโมง เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลา ๒ คืน ๑ วัน

ปีนเขาหน่อ - ดูภาพเขียนสี - ล่องแก่งลำน้ำว้า เริ่มที่บ้านน้ำปุ๊ ไปยังผาหน่อ จากนั้นเดินมาทางแก่งหลวง ใช้เวลาประมาณ ๘ ชั่วโมง แล้วล่องแก่งน้ำว้าขึ้นที่บ้านหาดไร่ ๒ ชั่วโมง อาจใช้เวลา ๑ วัน หรือพักค้างคืนในป่าบริเวณบ้านห้วยหาดค้อม บริเวณเชิงผาหน่อ

ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ติดต่อจองบ้านพักได้ที่ ป่าไม้จังหวัดน่าน โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๘๑๕

อาหารพื้นบ้าน-ผลไม้พื้นเมือง

หาชิมได้ไม่ยาก และราคาย่อมเยา ที่ "กาดเช้า" หรือตลาดเช้า ที่ตลาดสดเทศบาลเมืองหรือตลาดก่อนถึงทางขึ้นพระธาตุเขาน้อย และที่ "กาดแลง" หรือตลาดเย็น (เริ่มประมาณบ่ายสามโมง) หน้าโรงแรมเทวราช อาหารท้องถิ่นเมืองน่านอุดมด้วยเครื่องสมุนไพร ผักพื้นบ้านเครื่องเทศ โดยเฉพาะมะแข่นซึ่งเป็นส่วนประกอบของอาหารหลายชนิด เช่น ยำลาบ ยำจิ้นไก่ แกงขนุน แกงผักกาด รับประทานกับข้าวนึ่งร้อนๆ อาหารพื้นบ้านเมืองน่านหลายชนิดคล้ายกับอาหารล้านนาทั่วไป อย่างไส้อั่ว น้ำพริกอ่อง แกงฮังเล แต่บางชนิดเป็นอาหารเฉพาะถิ่น และมีให้รับประทานในบางฤดูกาลเท่านั้น

ไค (อ่านว่า "ไก") ไค เป็นพืชน้ำ มีเส้นสีเขียวยาวเหมือนเส้นผม งอกตามหินผาใต้ลำน้ำโขงมีขนาดใหญ่และยาวกว่า "เทา" (อ่านว่า "เตา") ซึ่งเป็นพืชประเภทเดียวกันที่ขึ้นตามห้วย หนอง คลอง บึง หรือนาข้าว แต่คนเมืองน่านเรียกสาหร่ายจากแม่น้ำว่า "ไค" และ "เตา" ส่วนใหญ่มาจากแม่น้ำน่าน นอกจากนั้นยังมีจากแม่น้ำว้า ถือเป็นดัชนีบ่งชี้ความสะอาดของน้ำได้เป็นอย่าง

ดี หารับประทานได้ช่วงฤดูหนาว ไคนำมาปรุงเป็นอาหารได้หลายอย่าง อาทิ แกงไค ห่อนึ่งไค ไคพรุ่ย

- *แกงไค (อ่านว่า "แก๋งไก")* มีทั้งแกงไคแบบไม่ใส่เนื้อและใส่เนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อควาย หรือเนื้อปลาดุก ปลาช่อน หากเป็นแกงไคใส่เนื้อนอกจากพริกแกงที่ประกอบด้วยพริกสด กระเทียม หอม ปลาร้าหรือกะปิแล้ว จะใส่เถาสะค้าน (เป็นไม้เถา ใช้ทำยาได้ เรียกว่า ตะค้านก็ได้) ข่าอ่อน และใบมะกรูด

- *ห่อนึ่งไค* คล้ายห่อหมกในภาคกลางเพียงแต่ไม่ใส่กะทิ มีทั้งห่อนึ่งไคไม่ใส่เนื้อ โดยนำไคมาผสมกับเครื่องแกงซึ่งประกอบด้วยพริกแห้ง หอม กระเทียม กะปิ หรือปลาร้า ใบมะกรูด นำไปห่อใบตองแล้วนึ่ง ถ้าเป็นห่อนึ่งไคใส่เนื้อ จะโรยหน้าด้วยเถาสะค้านหั่นเป็นแว่น ใบมะกรูด และพริกขี้หนู

- *ไคพรุ่ย (อ่านว่า "ไกพุ่ย")* นำไคแห้งมาปิ้งถ่านไฟให้สุกออกเหลือง แล้วฉีกเป็นฝอยละเอียด นำไปผัดกับกระเทียมเจียวใส่เกลือป่นโรยให้ทั่ว

น้ำปู หรือที่ทางเหนือเรียก "น้ำปู๋" ทำจากปูนาโขลกผสมกับตะไคร้ ขมิ้น แล้วกรองแต่น้ำจากนั้นนำไปเคี่ยวไฟอ่อนๆพร้อมตะไคร้ ขมิ้น พริกป่น เกลือ และน้ำมะนาวจนกว่าน้ำจะงวดข้น น้ำปูใช้ปรุงอาหารได้หลายชนิด เช่น แกงหน่อไม้ ยำหน่อไม้ น้ำพริกปู

แกงส้มเมือง ต่างจากแกงส้มภาคกลางที่ใส่น้ำมะขามเปียก แกงส้มเมืองน่านมีสีเหลืองจากน้ำขมิ้น หอมเครื่องแกงที่ประกอบด้วยตะไคร้ ขมิ้น พริกชี้ฟ้า หรือพริกขี้หนูสด หอมแดง กะปิ ที่โขลกเคล้าด้วยกัน ใส่มะเขือเทศ ผักบุ้ง ตำลึง ผักกูดก่อนเนื้อปลาสุก ใส่ใบแมงลักให้หอม เติมมะนาว ใส่ใบส้มป่อยด้วยก็ได้

ส้มสีทอง เริ่มมีการปลูกมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ หมื่นระกำ ผู้คุมเรือนจำจังหวัดน่านเป็นผู้นำมาปลูกครั้งแรก ส้มสีทองให้ผลผลิตออกสู่ตลาดมากในช่วงกลางเดือนธันวาคม หรือต้นเดือนมกราคม

องุ่นดำน่านฟ้า ได้รับชื่อพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยานิวัฒนาฯ เป็นองุ่นพันธุ์ดีจากไต้หวัน

มะไฟจีน แหล่งเดิมอยู่ที่ประเทศจีนเชื่อว่าชาวจีนเป็นผู้นำมาปลูกในจังหวัดน่านเมื่อประมาณ ๘๐ ปีมาแล้ว เป็นผลไม้ที่มีอยู่ที่จังหวัดน่านเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย มีสรรพคุณเป็นยา คือช่วยระบบทางเดินหายใจ ทำให้หายใจโล่งจมูก ชุ่มคอ รับประทานสดตอนที่ผลแก่จัดมีรสหวาน หรือตากแห้งแล้วแช่อิ่ม

งานเทศกาล และงานประเพณี

งานประเพณีไหว้พระธาตุ เมืองน่านเป็นเมืองหนึ่งในดินแดนล้านนาที่พระพุทธศาสนาเผยแผ่มาถึงเป็นเวลาช้านาน ในเขตเมืองเก่า ทั้งในตัวเมืองน่านและที่อำเภอปัวจะมีพระธาตุตั้งอยู่บนเนินเขาเด่นเป็นสง่า ในรอบปีมีงานประเพณีบูชาพระธาตุสำคัญ ได้แก่

งานนมัสการพระธาตุเบ็งสกัด ในวันขึ้น ๑๕ค่ำ เดือน ๔ เหนือ (ประมาณเดือนมกราคม)

งานประเพณี "หกเป็งไหว้สามหาธาตุแช่แห้ง" ในวันเพ็ญเดือน ๖ เหนือ ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๔ ภาคกลาง ประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม) มีการจุดบ้องไฟถวายเป็นพุทธบูชา

งานประเพณีนมัสการพระธาตุเขาน้อย ในวันเพ็ญเดือน ๘ เหนือ (ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๖ ภาคกลาง ประมาณเดือน พฤษภาคม) มีงานนมัสการพระธาตุเขาน้อย และมีการจุดบ้องไฟถวายเป็นพุทธบูชา

งานประเพณีนมัสการสรงน้ำพระเจ้าทองทิพย์ วัดสวนตาลช่วงเทศกาลสงกรานต์ ๑๒-๑๕ เมษายน

งานตานก๋วยสลาก งานแห่คัวตานหรือครัวทาน ทานสลาก หรือก๋วยสลากเป็นประเพณีเก่าแก่ที่มีมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล สำหรับชาวเหนือถือว่าเป็นประเพณีทำบุญกลางบ้านที่ยิ่งใหญ่และสำคัญเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นพระภิกษุจะรับนิมนต์เพื่อมารับการถวายทานโดยการจับสลาก

พิธีสืบชะตา เป็นประเพณีโบราณ มักทำในโอกาสต่างๆ เช่นวันเกิดอายุครบรอบ ฟื้นจากการเจ็บป่วย การสืบชะตาถือเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ และเป็นสิริมงคล ขับไล่สิ่งเลวร้ายให้ผ่านพ้นไป ต่อมามีการประยุกต์พิธีสืบชะตากับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ดนตรีพื้นบ้าน ปิน สะล้อ ซอน่าน พ่อครูไชยลังกา เครือเสน ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีพื้นบ้าน) คือผู้เชี่ยวชาญปิน (ซึง) และสะล้อและยังสามารถประดิษฐ์เครื่องดนตรี คำร้อง ทำนองเพลงซอปั่นฝ้าย ศิลปินแห่งชาติอีกท่านหนึ่งคือ พ่อครูคำผายนุปิง ผู้ขับ "ซอล่องน่าน" ที่เล่าถึงตำนานการสร้างบ้านแปงเมืองน่าน ตามเรื่องเล่าขานกันมาช้านานว่า ครั้งเมื่อพระยาการเมืองอพยพย้ายเมืองจากวรนคร อำเภอปัว มาสร้างเมืองใหม่ที่ภูเพียงแช่แห้งนั้น ขบวนเสด็จแห่แหนใหญ่โตมาตามลำน้ำน่าน ผู้ติดตาม คือ ปู่

คำมาและย่าคำปี้ ขับร้องโต้ตอบด้วยปฏิภาณกวี คลอปินและสะล้อเพื่อไม่ให้การเดินทางน่าเบื่อ

งานแข่งเรือประเพณีฉลองงาช้างดำจังหวัดน่าน ประเพณีแข่งเรือเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมานานจัดในหน้าน้ำ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้มีการจัดให้มีการแข่งเรือในงานทอดกฐินสามัคคีสืบทอดกันมาจนถึงงานทอดกฐินพระราชทานในปัจจุบัน ราวกลางเดือนตุลาคม หรือ ช่วงต้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยถือเอาวันเปิดสนามแข่งเรือตามวันถวายสลากภัตของวัดช้างค้ำวรวิหารซึ่งเป็นวัดหลวง และจะจัดงานถวายสลากภัตก่อนวัดอื่น งานแข่งเรือประเพณีของจังหวัดน่านจึงเป็นประเพณีคู่กับตานก๋วยสลากของวัดช้างค้ำมาจนทุกวันนี้ ภายหลังทางจังหวัดได้ผนวกงานสมโภชงาช้างดำอันเป็นสมบัติล้ำค่าคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดน่านเข้าไปด้วย นอกจากนั้นยังมีงานแข่งเรือที่อำเภอเวียงสาในเทศกาลตานก๋วยสลาก

เรือที่เข้าแข่งแต่ละลำใช้ไม้ซุงใหญ่ๆ เอามาขุดเป็นเรือ เอกลักษณ์โดดเด่นของเรือแข่งเมืองน่านคือ ที่หัวเรือแกะเป็นรูปพญานาค ชูคอสง่างาม หางเรือเป็นหางพญานาคงอนสูง ด้วยคนเมืองน่านเชื่อว่าบรรพบุรุษของตนคือเจ้าขุนนุ่น ขุนฟอง เกิดจากไข่พญานาคเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ การต่อเรือแข่งเป็นรูปพญานาคจึงถือเป็นการบูชาบุญคุณพญานาคผู้เป็นเจ้าแห่งน้ำและบรรพบุรุษของชาวเมืองน่าน

ประเภทการแข่งขัน มีทั้งเรือใหญ่ เรือกลาง เรือเล็ก รวมทั้งประเภทสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการประกวดกองเชียร์อีกด้วย และหากมาในช่วงฤดูซ้อมก่อนมีการแข่งขัน ช่วงเย็น ๆ จะเห็นชาวบ้าน นักเรียนจับกลุ่มอยู่ริมน้ำเพื่อดูการซ้อมเรือ เชียร์ทีมเรือและฝีพายที่เป็นคนท้องถิ่น เป็นวิถีชีวิตที่มีสีสันและ เป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ นับเป็นประเพณีที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

งานเทศกาลส้มสีทองและงานกาชาดจังหวัดน่าน จัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี บางปีอาจจัดร่วมกับเทศกาลของดีเมืองน่าน ส้มสีทองเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียงของจังหวัดน่าน พันธุ์เดียวกับส้มเขียวหวานแต่ส้มสีทองจะมีเปลือกสีเหลืองทองสวยงาม และรสชาติหวานหอมอร่อยกว่าเป็นเพราะอิทธิพลของดินฟ้าอากาศคืออุณหภูมิระหว่างกลางวันและกลางคืนต่างกัน ๘ องศา เป็นเหตุให้สาร "คาร์ทีนอยพิคเมนท์" ในเปลือกส้มเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีทองดังกล่าว

กิจกรรมในงานที่น่าสนใจมีหลายอย่าง ได้แก่ การประกวดขบวนรถส้มสีทอง การออกร้านนิทรรศการ การจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมจากอำเภอต่างๆ และจากเมืองฮ่อน-หงสา สปป.ลาว การแสดงพื้นเมืองและมหรสพต่างๆ อีกมากมาย

ปฏิทินท่องเที่ยว

กุมภาพันธ์ - มีนาคม	เทศกาลผ่อดอกชมพูภูคา อุทยานแห่งชาติดอยภูคา
วันมาฆะบูชา	ประเพณีขึ้นบ่อน้ำทิพย์ วนอุทยานถ้ำผาตูบ
ขึ้น๑๑-๑๕ค่ำ เดือน ๔	งานประเพณีหกเป็งไหว้พระบรมธาตุแช่แห้ง
๑๓ เมษายน	งานประเพณีสงกรานต์และสรงน้ำพระเจ้าทองทิพย์วัดสวนตาล
๑๗-๑๙ เมษายน	งานสักการะเสาหลักเมืองวัดมิ่งเมือง
วันวิสาขบูชา	งานประเพณีนมัสการพระธาตุเขาน้อย
อาสาฬหบูชา	งานแห่เทียนเข้าพรรษา วัดสวนตาล
เสาร์-อาทิตย์ที่ ๒ หลังออกพรรษา	งานประเพณีแข่งเรือจังหวัดน่าน บริเวณสะพานพัฒนาภาคเหนือ
ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒	งานประเพณีลอยกระทง อำเภอเมือง
สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนธันวาคม	เทศกาลส้มสีทองและงานกาชาด จังหวัดน่าน ณ สนามกีฬาจังหวัดน่าน อำเภอเมือง

หมายเหตุ กรุณาตรวจสอบวันงานที่แน่นอนก่อนเดินทางอีกครั้ง

สินค้าพื้นเมืองของจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมีสินค้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงอยู่หลายอย่างเช่น ผ้าลายน้ำไหล (ผ้าฝ้าย) ผลิตภัณฑ์หวาย เครื่องเงิน หัตถกรรมชาวเขา ส่วนผลไม้ที่มีชื่อของจังหวัด ได้แก่ ส้มสีทอง มะไฟจีน ลิ้นจี่ และหมากต๋าว (เป็นลูกไม้

Room Type/No. of Rooms: 200 Rooms-Standard,Superior,

ชนิดหนึ่งที่ต้องต้มเอาเนื้อข้างในออกมาเชื่อม เป็นเหมือนลูกชิดใส่น้ำแข็งรับประทาน)

สิ่งอำนวยความสะดวกจังหวัดน่าน

สถานที่พัก

(ราคาห้องพักในเอกสารนี้เปลี่ยนแปลงได้ โปรดสอบถามจากโรงแรมก่อนเข้าพัก)

อำเภอเมือง

จันทร์อินน์ ๑๕/๔ ถ.มหายศ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๗๕๗ จำนวน ๑๙ ห้อง ราคา ๑๔๐-๓๐๐ บาท

ซิตี้ปาร์ค ๙๙ หมู่ ๔ ถ.ยันตรกิจโกศล ต.ดูใต้ โทร. ๐ ๕๔๗๔ ๑๓๔๓ -๕๒ โทรสาร ๐ ๕๔๗๗ ๓๑๓๕ จำนวน ๑๒๙ ห้อง ราคา ๘๐๐-๔,๕๐๐ บาท

ดาวเรือง ๗/๑ ถ.วรวิทย์ โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๑๘๙๙ จำนวน ๓๑ ห้อง ราคา ๓๕๐-๖๕๐ บาท

เทวราช ๔๔๖ ถ.สุมนเทวราช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๐๙๔, ๐ ๕๔๗๑ ๐๒๑๒, ๐ ๕๔๗๑ ๐๘๐๓ โทรสาร ๐ ๕๔๗๗ ๑๓๖๕ จำนวน ๑๕๔ ห้อง ราคา ๓๐๐-๔,๐๐๐ บาท

น่านเกสท์เฮาส์ ๕๗/๑๖ ถ.มหาพหรม โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๑๘๔๙, ๐ ๑๒๘๘ ๘๔๘๔ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๗๐-๒๐๐ บาท

น่านฟ้า ๔๓๖-๔๓๘-๔๔๐ ถ.สุมนเทวราช ต.ในเวียง โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๒๘๔ จำนวน ๑๓ ห้อง ราคา ๓๙๐-๔๙๐ บาท

น่านวัลเล่ย์รีสอร์ท ๒๒๙ ถ.น่าน-ทุ่งช้าง ต.ผาสิงห์ โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๓๐๑๙ จำนวน ๔๐ ห้อง เรือนพัก ๔ หลัง ราคา ๗๐๐-๒,๕๐๐ บาท

ฟ้าธนิน ๓๐๓ ถ.อนันตวรฤทธิเดช โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๗๓๒๑-๔ โทรสาร ๐ ๕๔๗๕ ๗๓๒๗ จำนวน ๕๖ ห้อง ราคา ๔๙๐-๑,๐๐๐ บาท

เวียงแก้ว ๓๗๙ ถ.พุทธบูชา โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๐๕๗๓, ๐ ๕๔๗๕ ๐๙๘๗ โทรสาร ๐ ๕๔๗๗ ๔๕๗๓ จำนวน ๑๓ ห้อง ราคา ๓๘๐ บาท

สุขเกษม ๑๑๙-๑๒๑ ถ.อนันตวรฤทธิเดช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๑๔๑, ๐ ๕๔๗๗ ๑๕๘๑ จำนวน ๔๓ ห้อง ราคา ๑๕๐-๓๕๐ บาท

อมรศรี ๙๗ ถ.มหายศ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๕๑๐ จำนวน ๑๐ ห้อง ราคา ๑๒๐-๒๐๐ บาท

อำเภอปัว

ชมพูภูคาคอนเนอร์รีสอร์ท ๒๕๘ หมู่ ๘ ถ.น่าน-ทุ่งช้าง โทร. ๐ ๕๔๗๙ ๑๑๖๐ จำนวน ๘ ห้อง ราคา ๕๐๐-๗๐๐ บาท

ป้าปัวภูคา ๑๔๑ ถ.ปัว-น้ำยาว หมู่ ๔ ต.ศิลาแลง โทร. ๐ ๕๔๗๙ ๑๑๕๖, ๐ ๕๔๗๙ ๑๑๖๖ จำนวน ๖๖ ห้อง ราคา ๑,๒๐๐-๑,๖๐๐ บาท

ร้านอาหาร

อำเภอเมือง

ข้าวต้มปุ้ม ม.๓ ๑๑๕ ถ.อนันตวรฤทธิเดช โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๒๑๐๐ (เปิด ๑๗.๐๐-๐๔.๐๐ น.)

ด๊า-ดาริโอ ๓๗/๔ ถ.ราษฎร์อำนวย โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๐๒๕๘ (อาหารไทย-ฝรั่ง เปิด ๑๐.๐๐-๑๔.๐๐ น., ๑๗.๐๐-๒๒.๐๐ น.)

ธนยามังสวิรัต ๗๕/๒๓ ถ.อนันตวรฤทธิเดช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๙๓๐ (เปิด ๐๗.๐๐-๒๐.๓๐ น.)

บ่อน้ำ ถ.สุริยะพงษ์ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๘๖๐ (ปลาคัง, ปลาเนื้ออ่อน เปิด ๑๐.๓๐-๒๓.๐๐ น.)

ยาใจ ๓๔/๒ ถ.สุมนเทวราช โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๑๔๐๑ (อาหารฝรั่ง เปิด ๑๘.๐๐-๒๔.๐๐ น.)

เรือนแก้ว ๑/๑ ถ.สุมนเทวราช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๖๓๑ (ไทย, จีน, พื้นเมือง เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น.)

สวนอาหารสะเนียน ๑๓๖ ม.๑ ถ.น่าน-พะเยา ต.สะเนียน โทร. ๐ ๕๔๗๘ ๕๐๘๗ (อาหารตามสั่ง เปิด ๑๐.๐๐-๒๒.๐๐ น.)

สวนอีสาน ๒/๑ ถ.อนันตประชา โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๗๖๑, ๐ ๕๔๗๗ ๒๙๑๓ (อีสาน, ไทย เปิด ๐๙.๐๐-๒๑.๐๐ น.)

สุริยาการ์เด้น ๙ ถ.สุมนเทวราช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๖๘๗, ๐ ๕๔๗๗ ๒๙๘๐ (ไทย, จีน, พื้นเมือง เปิด ๑๑.๐๐-๒๔.๐๐ น.)

กิ่งอำเภอภูเพียง

สวนอาหารริมบึง ๒๕๙ หมู่ ๔ ต.มวงตึ๊ด โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๔๘๘๓, ๐ ๑๗๘๔ ๒๘๓๒ (อาหารตามสั่ง เปิด ๑๐.๐๐-๒๔.๐๐ น.)

อำเภอท่าวังผา

สวนอาหารวังศิลา โทร. ๐ ๕๔๗๙ ๙๒๔๕ (อาหารตามสั่ง เปิด ๑๑.๐๐-๒๔.๐๐ น.)

อำเภอเชียงกลาง

รวมรส ๕๒ หมู่ ๕ ต.เชียงกลาง ริมทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๐ โทร. ๐ ๕๔๗๙ ๗๐๖๕ (ข้าวหมูแดง, ข้าวมันไก่, ข้าวขาหมู, ก๋วยเตี๋ยวเป็ด เปิด ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น.)

อำเภอนาหมื่น

แพอาหารสองบัว หมู่บ้านปากนาย ต.นาทะนุง โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๙๖๕๒-๓ (ปลา)

ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

อำเภอเมือง

เงินน่าน ๔๒/๒๒ ถ.มหายศ (เครื่องเงิน)

จางตระกูล ๓๐๔-๓๐๖ ถ.สุมนเทวราช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๐๑๖, ๐ ๕๔๗๗ ๑๓๕๗ (ผ้าทอ)

ชมพูภูคา ถ.น่าน-พะเยา กิโลเมตรที่ ๒ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๑๗๗ (เครื่องเงิน)

ชุลีภรณ์ ๓๖/๑ ถ.รังษีเกษม โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๒๗๗๓ (เครื่องเงิน ผ้าทอ)

บ้านหนันไชย ๑ ถ.เจตบุตร ข้างโรงเรียนสตรีศรีน่าน โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๕๑๕ (ผ้าทอลายน้ำไหล, ของชำร่วยจากเงิน)

ฝ้ายเงิน ๓๗๖/๓ ถ.ยันตรกิจโกศล โทร. ๐ ๕๔๗๔ ๑๕๖๔ (ผ้าทอลายน้ำไหล, เครื่องเงิน)

พิมผ้าไทย 247 ถ.สุมนเทวราช โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๗๒๕ (ผ้าทอ)

น่านซิลเวอร์แวร์ ๓๖/๑ ถ.สุมนเทวราช

สมาคมพัฒนาไทยพายัพ ๒๔ ถ.เจตบุตร (ใกล้ตลาดเช้า) โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๒๓๐, ๐ ๕๔๗๗ ๒๕๒๐ เปิดจันทร์-ศุกร์ ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. (ผลิตภัณฑ์ชาวเขา ผ้าทอ ผ้าปัก เครื่องจักสาน เครื่องเงิน)

เสน่ห์ล้านนา ๖๑ ม.๔ บ.เจดีย์ ต.ดู่ใต้ โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๑๘๒๓ (ผ้าทอ)

ศุภิสรา ๒๗๒/๓ ถ.ยันตรกิจโกศล โทร. ๐ ๕๔๗๔ ๑๗๒๐ (ผ้าไหม, ผ้าฝ้าย)

องุ่นคนเมือง ๒๒๓ ถ.สุมนเทวราช (เครื่องปั้นดินเผา)

อำเภอปัว

กลุ่มทอผ้าบ้านเฮี้ย ๑๔๑ หมู่ ๑๑ ต.ศิลาแลง อยู่ระหว่างเส้นทางสายปัว-ป่ากลาง ก่อนถึงโรงแรมป่าปัวภูคา ผลิตผ้าทอมือไทลื้อสามารถแวะชมและซื้อผ้าได้ในราคาประหยัด

นำชัยเครื่องเงิน ๕ หมู่ ๒ ต.ป่ากลาง (เครื่องเงิน)

ชำนาญเครื่องเงิน ๑๐๕ หมู่ ๙ บ้านป่ากลาง ต.ศิลาแลง (เครื่องเงิน)

ฝ้ายดอย ๑๓๘ หมู่ ๘ บ้านดอนแก้ว ต.วรนคร (ผ้าทอมือ)

หมู่บ้านพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาป่ากลาง ตั้งอยู่ที่ตำบลศิลา ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๖๙ กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าแม้ว เย้า และถิ่น ซึ่งมาจากการกวาดล้างผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในจังหวัดน่านของทางราชการ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๑ การจัดสร้างจะแยกกันอยู่ตามลักษณะเผ่า มีการผลิตงานหัตถกรรมที่สวยงาม

อำเภอท่าวังผา

จันทร์สมการทอ ๖๘ บ้านหนองบัว ต.ป่าคา โทร. ๐ ๕๔๗๙ ๘๔๖๘ (ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ)

อำเภอเวียงสา

กลุ่มทอผ้าบ้านดอนชัย ทอผ้าไทยประดิษฐ์ ลายน้ำไหล โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๒๒๐๕ ติดต่อป้าเพียร ปัญญานะ

กลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม หมู่ที่ ๑ บ้านไผ่งาม ต.ส้าน โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๒๕๖๕

อำเภอทุ่งช้าง

กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งสน ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งสน ต.งอบ เป็นกลุ่มสตรีทอผ้าโดย

การนำของคุณศรีวลัย คำรังษี โดยประยุกต์ลายน้ำไหลแบบเดิม สร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่นผ้าปูที่นอน พรม ผ้าบุเครื่องเรือน

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

ท่าอากาศยานจังหวัดน่าน ถ.วรวิชัย โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๒๗๐
บริษัทการบินไทย จำกัด ถ.มหาพรหม โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๓๗๗
โรงพยาบาลจังหวัดน่าน ถ.วรวิชัย โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๑๓๘
สถานีตำรวจภูธร ถ.สุริยะพงษ์ โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๑๖๘๑
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง โทร. ๐ ๕๔๗๙ ๕๐๐๙
ถ.น่าน-ทุ่งช้าง อ.ทุ่งช้าง
สำนักงานจังหวัดน่าน ถ.สุริยะพงษ์ โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๐๓๔๑
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ถ.สุริยพงษ์ โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๓๐๔๗
หอการค้าจังหวัดน่าน โทร. ๐ ๕๔๗๗ ๔๔๙๙

เข้าใจถิ่น เข้าใจเที่ยว

เดินป่า/ดูนก

ควร
- สอบถามข้อมูล/จองที่พักกรมป่าไม้หรืออุทยานฯล่วงหน้า ๓๐ วัน
- ศึกษาฤดูกาลของธรรมชาติ เช่น ดอกไม้ นกอพยพ ขอเจ้าหน้าที่นำทางจากอุทยานฯ (เส้นทางซับซ้อน/ป่าทึบ)
- ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างเคร่งครัด
- เตรียมกล้องส่องทางไกล สมุดบันทึก ดินสอปากกา แผนที่ เข็มทิศ
- เตรียมไฟฉาย กระติกน้ำดื่ม อาหารแห้ง กระดาษชำระ ถุงใส่ขยะ นกหวีด (ใช้ตอนหลงทาง)
- เตรียมของใช้ส่วนตัว เช่น ยา เสื้อกันฝน หมวก รองเท้าผ้าใบ ถุงเท้า
- ดื่มน้ำให้อิ่มก่อนเดินทาง ๓๐ นาที
- ศึกษาเส้นทางตรวจดูแผนที่และเข็มทิศก่อนออกเดินทาง
- เลือกเส้นทางเดินตามสันเขาจะเดินง่ายกว่าตามหุบเขา
- เดินตามเส้นทางที่กำหนดหรืออนุญาตเท่านั้น
- ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้หรือนำกลับมาทิ้งที่ที่พัก

ไม่ควร
- เก็บทรัพยากรสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปจากป่า
- เด็ดหรือหัก กิ่งไม้ ดอกไม้ในป่า
- ขีดเขียนทำลายป้ายต่างๆ
- ยิงปืนหรือส่งเสียงดังอึกทึก
- ทิ้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงที่อาจทำให้เกิดไฟไหม้ได้
- ทิ้งขยะมูลฝอยในป่า
- เดินออกนอกเส้นทางที่กำหนด

แค้มป์ปิ้ง

ควร
- แจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้า
- เตรียมเต็นท์โคมที่ไม่ต้องใช้สมอบก ถุงนอน เปลสนาม ผ้าใบกันฝน
- เตรียมอุปกรณ์เครื่องครัว เช่น หม้อสนาม เตาแก๊ส เตาน้ำมัน ช้อน มีด อาหารแห้ง ฯลฯ
- ตรียมน้ำดื่มให้พร้อม (แบบใส่ถัง/แกลลอนประหยัดกว่าแบบขวด) รองเท้าผ้าใบ, หมวก
- ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยบริเวณที่พัก
- ตรวจสอบทิศทางลมก่อนกางเต็นท์ กางเต็นท์ต้นลม ส่วนกองไฟ ห้องส้วม ต้องอยู่ใต้ลม กางเต็นท์บนเนินหรือที่สูงอยู่ในที่โล่งริมห้วย
- กวาดเศษหญ้า ใบไม้ ก่อนตั้งแค้มป์ เพราะอาจเป็นที่อยู่ของแมลง สัตว์เลื้อยคลานต่างๆ
- หาเชื้อฟืนจากเศษไม้ในป่า/คลื่นซัดมาติดหาด
- ดับกองไฟก่อนเข้านอน
- ดูแลความสะอาดทุกครั้งที่เก็บแค้มป์ให้เหมือนสภาพเดิม

วัด/พิพิธภัณฑ์/โบราณสถาน

ควร
- ศึกษาข้อมูลรายละเอียดสถานที่ต่างๆก่อนไป
- แต่งกายให้สุภาพ สำรวมกิริยาวาจา
- ถอดรองเท้าและเก็บให้เรียบร้อยก่อนเข้าโบสถ์ เขตศาสนสถาน
- เดินตามทางเดินที่อนุญาต
- ติดต่อวิทยากรผู้ให้ความรู้ เช่น พระชาวบ้านในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่

ผู้ดูแล

- ระมัดระวังไม่ให้ไปโดนโบราณวัตถุโบราณสถาน แตกหักเสียหาย
- เตรียมเทปบันทึกคำบรรยายสมุดจดบันทึกวาดภาพสิ่งที่สนใจ
- ขออนุญาตผู้ดูแลสถานที่ก่อนถ่ายภาพ

ไม่ควร - เดินย่ำเข้าไปในเขตหวงห้าม หรือบนโบราณสถาน

- ยกโบราณวัตถุ อาจทำให้แตกหักเสียหาย
- จับ สัมผัส อาคารโบราณสถานโดยเฉพาะส่วนที่เป็นลวดลายแกะสลัก หรือภาพเขียนสี
- เหยียบย่ำ ปีนป่าย ลักลอบ ขุดค้นโบราณวัตถุ โบราณสถาน
- การถ่ายภาพไม่ควรใช้แสงแฟลชเพราะอาจทำให้โบราณวัตถุ โบราณสถานเสียหายได้
- นำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นชิ้นส่วนของโบราณวัตถุ โบราณสถานกลับไปเป็นของที่ระลึก

เดินชมเมือง/ชุมชน/ตลาด

ควร - ศึกษาเส้นทาง ข้อมูลรายละเอียดสถานที่ต่างๆก่อนเดิน

- เริ่มเดินในช่วงเช้าหรือช่วงบ่ายๆที่อากาศไม่ร้อนจัด
- เตรียมอุปกรณ์ แผนที่ สมุดบันทึก กล้องถ่ายรูป หมวก น้ำดื่ม
- ใส่เสื้อผ้าที่กระชับ รัดกุม
- พูดคุยสอบถามข้อมูลจากชาวบ้านระหว่างทาง
- เดินบนบาทวิถีเพื่อความปลอดภัย ระมัดระวังอันตรายจากรถยนต์

ไม่ควร - ทิ้งขยะลงบนพื้น/ตามทางเดิน

- เดินในขณะฝนตก/ลมแรง

ข้อมูลรายละเอียดที่ระบุในเอกสารนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้

จัดทำโดย

งานพัฒนาข่าวสาร
กองบริการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หากมีข้อมูลเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม
โปรดแจ้ง งานพัฒนาข่าวสาร

โทร. ๐ ๒๖๙๔ ๑๒๒๒ ต่อ ๑๗๗๖-๙
โทรสาร ๐ ๒๖๙๔ ๑๔๐๔

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคเหนือ เขต ๒
๔๔๘/๑๖ ถนนสิงหไคล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐
โทร. ๐ ๕๓๗๑ ๗๔๓๓, ๐ ๕๓๗๔ ๔๖๗๔-๕
โทรสาร ๐ ๕๓๗๑ ๗๔๓๔
E-mail: tatchrai@tat.or.th

พื้นที่ความรับผิดชอบ : เชียงราย พะเยา อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน

ใช้บริการบริษัทนำเที่ยวที่มีใบอนุญาต
ท่านจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

ช่วยใส่ใจสิ่งแวดล้อม และเคารพวิถีไทย

พฤศจิกายน ๒๕๔๔

แผนที่ตัวเมืองน่าน
NAN CITY MAP

N

ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน
Not To Scale

สัญลักษณ์ Legend

★ สถานที่ท่องเที่ยว Tourist Attraction
H สถานที่พัก Hotel
ร้านอาหาร Restaurant
● สถานที่สำคัญ Place of Interest
สถานีขนส่ง Bus Station

1080
1091
101
1168
1169
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1080
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1091
ไป จ.พะเยา To Phayao 188 Kms.
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1025
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101
ไป จ.แพร่ To Phrae 122 Kms.
ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1168
ไปวัดพระธาตุแช่แห้ง To Wat Phrathat Chae Haeng 2 Kms.
ไป อ.สันติสุข To Santisuk 20 Kms.
สนามบินน่าน Airport
Airport Rd.
Mahayor Rd.
Rob Mueang Rd.
Woranakhorn Rd.
Worawichai Rd.
Rajamnuay Rd.
Premprachatrai Rd.
Sumonthewarat Rd.
Rangsri Kasem Rd.
Prempracha Rd.
Rajamnuay Rd.
Prachasumpana Rd.
Khumuang Rd.
Suriyaphong Rd.
Mahawong Rd.
Norkham Rd.
Mano Rd.
Chetabut Rd.
Mahaprom Rd.
Ariyawong Rd.
Pha Kong Rd.
Mahayot Rd.
Wat Mahapo
Suriyaphong Military Camp
Nan Hospital
Public Health Office
Wat Sitarod
Telecommunication Station
Wilai Garden Rest.
Jan Jan Hotel
Provincial Sport Stadium
Wat Chang Puak
Raen Kaow Rest.
Market
Nan Christain Suksa School
Wat Suantan
Bus Station To...Chiangmai, Chiangrai, Phayao
Night Food Stalls
Nan Fa Hotel
Cinema
Bus Station To...Phrae, Phitsanulok, Bangkok
The Dhevaraj Hotel
Post Office
Wat Chang Kham
Provincial Hall
Thai Airways
Library
National Museum
Municipality Office
Wat Phumin
Forestry Office
Evening market
Police Station
Wat Phaya Phu
Bus Tananchai
Sa-Paper Product Centre
Wat Aphai
Wat Phayawat
City Park Hotel
Rak Khun Rest.
Sarika Resort
Wat Phrathat Chae Haeng

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดน่าน
NAN TOURIST MAP

N

ไม่ได้กำหนดมาตราส่วน
Not To Scale

สาธาร.ฯรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
LAO PEOPLE'S
DEMOCRATIC REPUBLIC

อ.เฉลิมพระเกียรติ
CHALOEM PHRAKIAT
Huai Kon Nam Ngoen (Thai-Lao Border Market)
น้ำตกห้วยโก๋น
Huai Kon Waterfall
จุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดนบ้านห้วยสะแตง
Ban Huai Satang (Check-point border market)
Ban Mai Chai Dan (Check-point border market)
Huai Had Waterfall
ถ้ำผาสิงห์, ถ้ำหลวง
Pha Singha & Luang Cave
บ้านหลายทุ่ง (ทอผ้าไทยลื้อ)
Ban Lai Thung
(Thai lue weaving village)
อ.ทุ่งช้าง
THUNG CHANG
Thung Chang Sacrificer Monument
อ.สองแคว
SONG KHWAE
Khamu Weaving Village
อ.เชียงกลาง
CHIANG KLANG
Tad Marn Waterfall
อุทยานแห่งชาติดอยภูคา
Doi Phukha National Park
อ.ปัว
PUA
น้ำตกสปัน
Sapan Waterfall
อ.บ่อเกลือ
BO KLUEA
Ancient Salt Pit
จ.พะเยา
PHAYAO
Wat Don Kaew Fish Park
อ.ท่าวังผา
THA WANG PHA
Nalang Yao Village (Silverware)
น้ำตกศิลาเพชร
Sila Phet Waterfall
Ban Nong Bua (Thai Lue Village)
น้ำตกห้วยพริก
Huai Phrik Waterfall
Doi Phaji
อ.สันติสุข
SANTI SUK
อ.บ้านหลวง
BAN LUANG
Pha Tub Forest Park
น่าน
NAN
กิ่งอ.ภูเพียง
PHU PHIANG
พระบรมธาตุแช่แห้ง
Phra Baromthat Chae Haeng
อ.แม่จริม
MAE CHARIM
ไป จ.พะเยา
TO PHAYAO
ตลาดกลางสินค้าเกษตร
Agricultural Market
Rafting on Nam Wa
อ.เวียงสา
WIANG SA
Pha Choet Chu
อ.นาน้อย
NA NOI
Si Nan National Park
Aeng Din Khok Suea
Sao Din Na Noi
อ.นาหมื่น
NA MUEN
จ.แพร่
PHRAE
Pak Nai Fishing Village
TO UTTARADIT
ไป จ.อุตรดิตถ์
จ.อุตรดิตถ์
UTTARADIT

1131 1081 1080 1097 1148 1082 1170 1080 1169 1091 1225 1168 101 101 1243 1026 1216 1083

สัญลักษณ์ Legend

- ● อำเภอ District
- ★ สถานที่ท่องเที่ยว Tourist Attraction
- ทางหลวง Highway